

Årsredovisning 2009

för

**Folksam ömsesidig
sakförsäkring**

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	1		
Resultaträkning	12		
Resultatanalys	13		
Balansräkning	15		
Rapport över förändringar i eget kapital	17		
Kassaflödesanalyser	19		
Noter			
Not 1 Redovisningsprinciper i koncernen och moderbolaget	21	Not 26 Finansiella tillgångar och skulder	60
Not 2 Upplysningar om risker	31	Not 27 Materiella tillgångar	65
Not 3 Premieinkomst	47	Not 28 Förutbetalda anskaffningskostnader	66
Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	47	Not 29 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	66
Not 5 Försäkringsersättningar	47	Not 30 Efterställda skulder	67
Not 6 Driftkostnader	49	Not 31 Ej intjänade premier och kvardröjande risker	67
Not 7 Kapitalavkastning, intäkter	50	Not 32 Oreglerade skador	68
Not 8 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	50	Not 33 Återbäring och rabatter	68
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader	51	Not 34 Uppskjuten skatteskuld	69
Not 10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	51	Not 35 Skulder avseende direkt försäkring	69
Not 11 Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument	51	Not 36 Skulder avseende återförsäkring	69
Not 12 Bokslutsdispositioner	53	Not 37 Skulder till kreditinstitut	69
Not 13 Skatt på årets resultat	53	Not 38 Derivat	69
Not 14 Immateriella tillgångar	54	Not 39 Övriga skulder	70
Not 15 Byggnader och mark	55	Not 40 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	70
Not 16 Aktier och andelar i koncernföretag	57	Not 41 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	70
Not 17 Aktier och andelar i intresseföretag	58	Not 42 Resultat per försäkringsklass	72
Not 18 Aktier och andra andelar	58	Not 43 Ställda panter	73
Not 19 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	59	Not 44 Ansvarsförbindelser	73
Not 20 Övriga lån	59	Not 45 Åtagande	73
Not 21 Derivat	59	Not 46 Upplysningar om närstående	73
Not 22 Övriga finansiella placeringstillgångar	60	Not 47 Medeltal anställda samt löner och ersättningar	78
Not 23 Fordringar avseende direkt försäkring	60	Not 48 Viktiga uppskattningar och bedömningar	82
Not 24 Fordringar avseende återförsäkring	60	Not 49 Avstämning av totalavkastningstabell	82
Not 25 Övriga fordringar	60		

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Folksam ömsesidig sakförsäkring organisationsnummer 502006-1619 avger härmed årsredovisning för 2009, företagets 102:a verksamhetsår.

Koncernstruktur

Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar de helägda försäkringsföretagen Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ) och Tre Kronor Försäkring AB. En redovisning av samtliga dotterföretag och intresseföretag lämnas i noterna 16–17.

Folksam

Folksamgruppen (Folksam) består av ett antal ömsesidiga försäkringsbolag vilka samverkar för att nå stordriftsfördelar inom områdena distribution, administration och kapitalförvaltning till nytta för kunderna. Folksam omfattar moderbolagen Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) med dotterbolag samt KPA Liv, KPA Pension och Förenade Liv. I not 46, "Upplysningar om närstående", redovisas Folksamgruppen och de relationer som finns mellan de bolag som ingår.

Folksams vision är att bidra till ett långsiktigt och hållbart samhälle där individen känner trygghet.

Folksam har under 2009 framförallt fokuserat på att utveckla relationen med befintliga kunder och öka avkastningen. Premievolymen har under 2009 ökat kraftigt inom fondförsäkring främst genom etableringen på förmedlarmarknaden. På kryssmarknaden (Avtalspension) har Folksam nära en fjärdedel av premieinkomsten, främst inom avtalsområdena KAP-KL och SAF-LO. Även inom detta område har premievolymerna ökat. Inom bil- och boendeförsäkring till privatkunder har en satsning på kombinationskunder bidragit till stärkta marknadsandelar och ökade premievolymerna.

Den goda avkastningen under året har bidragit till fortsatt finansiell stabilitet och till positiva resultat inom såväl sak- som livförsäkringsverksamheten.

FOLKSAM, Mkr	2009	2008	2007	2006
Premier (1)	29 356	27 158	23 977	23 630
Förvalt kapital (2)	242 646	211 401	183 957	175 826
Fondförsäkringstillgångar (3)	38 158	24 600	26 557	27 343
Medelantal anställda (4)	2 916	2 934	2 892	3 049

1) Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar från sparare i fondförsäkring

2) Förvalt kapital motsvarar tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterbolag, samt med tillägg för förvalt kapital i KP-Pensionsstiftelse och Folksam LO Fonder

3) Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken

4) Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid.

Verksamhet Folksam Sak

Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska konsumentmarknaden. Bolaget tillhandahåller individ- och gruppörsäkring främst inom produktområdena bil- hem- villa- samt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Produkter erbjuds även inom djur- och företagsförsäkringsmarknaden.

Folksam Sak är ett kundägt företag och har som främsta uppgift att skapa nytta för kunderna. Verksamheten drivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att överskott som uppstår i verksamheten går tillbaka till försäkringstagarna.

Ett flertal produkter och tjänster erbjuds kunderna i form av paketerade helhetslösningar för att på bästa sätt motsvara och täcka de behov som finns. Ambitionen är att vara det naturliga valet för hela svenska folket.

Verksamheten bedrivs inom två affärssegment, Partner- och Företagsaffär samt Privat affär. De affärsdrivande segmenten stöds av koncerngemensamma funktioner. Företagsaffären i Folksam Sak kompletterar satsningen på tjänstepension vilket gör att Folksam kan uppträda som ett fullsortimentsbolag för det lilla företaget.

Resultat och marknad

Resultat

Moderföretaget visar en vinst före bokslutsdispositioner och skatt på 2 154 (1 556) miljoner kronor. Ökningen beror till största delen på en god kapitalavkastning till följd av den positiva börsutvecklingen inte minst på den svenska aktiemarknaden.

Försäkringsrörelsen visar på ett försämrat resultat. Försäkringsersättningarna (efter avgiven återförsäkring) ökade och uppgick till 6 103 (4 817) miljoner kronor och skadekostnadsprocenten ökade till 79,2 (66,0). Ökningen i förhållande till föregående år beror dels på den översyn av avsättningar för sjuk- och olycksfallsförsäkringarna som genomfördes under 2008 vilket innebar en upplösning om totalt 650 miljoner kronor som påverkade 2008 års försäkringsersättningar positivt, dels på ökade skadekostnader främst inom bil- och boendeförsäkring. Under 2009 har skadekostnaden ökat gradvis för hem- och villaförsäkring. Under senare delen av hösten har denna trend förstärkts och ökade skadekostnader märks även inom motorfordonsförsäkringen till följd av den kraftiga kylan och vintervädret.

Totalkostnadsprocenten ökade till 97,6 (87,9) procent. Driftkostnaderna minskade under året med 174 miljoner kronor. Den största delen av minskningen beror på lägre pensionsavsättningar då pensionsstiftelsen haft en god avkastning under året. Driftskostnadsprocenten som andel av premierna minskade till 18,4 (21,8) procent.

Finansiell ställning

Konsolideringskapitalet i moderbolaget har fortsatt stärkts och uppgår till 8 734 (8 223) miljoner kronor. Under 2009 har återbetalning skett av 1 500 miljoner kronor i garantikapital till Folksam Liv efter beslut på bolagsstämman. Konsolideringsgraden uppgick per årsskiftet 2009 till 115 (114) procent i moderbolaget.

Premieintäkter och marknadsandelar

Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) i moderbolaget ökade till 7 704 (7 298) miljoner kronor. Den finansiella krisen vid ingången av 2009 och dess negativa effekter på konjunkturen har inneburit att försäljningen av bilförsäkring via bilhandeln har minskat jämfört med 2008. En satsning på kundpassade kombinationserbjudanden har dock inneburit att fler kunder har valt att stanna kvar i Folksam. Det har medfört en marknadsframgång på såväl bil- som boendemarknaderna.

I ambitionen att vara det naturliga valet för hela svenska folket är det stora antalet hemförsäkringskunder, vilka omfattas av avtalen med fackliga organisationer, en styrka. Ytterligare ett LO-förbund, GrafikerSkogs, anslöt sig till LO-paketets k-hemförsäkring vid halvårsskiftet.

Det sedan 20 år etablerade samarbetet med Toyota fortsätter att vara en framgång. Under året passerade Toyota bilförsäkring 100 000 strecket i antal försäkringar. Toyota bilförsäkring har en marknadsandel på strax över 50 procent.

Ökad försäljning inom smådjursmarknaden (hund- och kattförsäkring) gav under året en positiv utveckling av beståndet och marknadsandelen är nu cirka 20 procent på en växande djurförsäkringsmarknad.

Marknadsandelen för Folksam Sak inklusive Svenska Konsumentförsäkringar AB och Tre Kronor Försäkring AB, ökade till 14,9 (14,0) procent mätt i totalt inbetalda premier enligt Försäkringsförbundets statistik. Marknadsandelar mätt i antal försäkringar uppgick inom separat hemförsäkring till 50,1 (49,1) procent, inom villahemförsäkring till 28,2 (27,3) procent och inom personbilsförsäkring till 20,1 (19,2) procent.

Dotterföretag

Svenska Konsumentförsäkringar AB visar ett stabilt positivt resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 116,6 (117,7) miljoner kronor trots att marknaden under året har varit mycket hårt konkurrensutsatt. Svenska Konsumentförsäkringar har under flera år haft ett vikande bestånd men hösten 2009 innebar ett trendbrott och beståndet började vända uppåt. Skadeförsäkringsrörelsens ekonomi är stabil och ett reducerat ekonomiskt risktagande utgör utgångspunkt för verksamheten. Konsolideringskapitalet uppgår till 522 (485) miljoner kronor.

Tre Kronor Försäkring AB har uppvisat en ökande premieintäkt (efter avgiven återförsäkring) på 196,8 (99,0) miljoner kronor. Det tekniska resultatet visar ett fortsatt negativt resultat på 26,9 miljoner kronor. Det negativa resultatet beror på en kraftig expansion av bolagets verksamhet. Beståndet fortsätter att öka och har under året fördubblats och uppgick vid årets slut till 109 000 försäkringsavtal. Bolaget har också under året lanserat flera nya produkter avseende husvagn-, husbil-, släpvagn-, lätt lastbil- och snöskoterförsäkring.

Övriga verksamhetsfrågor

Catrina Ingelstam utsågs till ny ekonomidirektör i Folksam i september och ingår i Folksams koncernledning. Catrina kommer närmast från en tjänst som ekonomichef på AMF.

Inger Rost har tillträtt tjänsten som ny internrevisionschef i oktober. Inger kommer närmast från en tjänst som risk- och säkerhetschef på Riksgälden.

Mikael Petersson har tilldelats årets pris i svensk försäkring av Svenska Försäkringsföreningen. Mikael, som är verksamhetsområdeschef i Folksam Region Syd, har tilldelats priset för sitt arbete med att bygga upp en försäkringservice för kunder med invandrarbakgrund. En flerspråkig riks kundtjänst lämnar försäkringservice på 17 olika hemspråk eller på lätt svenska.

Internetkontoret har bytt namn till "Mina sidor" och öppettiderna har förlängts till kl 23.00 för att möta kundernas efterfrågan på ökad tillgänglighet.

Skadeverksamheten fortsätter arbetet med att effektivisera sina rutiner och har under året upphandlat ett nytt ärendehanteringssystem och inför kommande anslutning kartlagt samtliga skadeprocesser. Systemet ska ge ett ökat stöd åt skadereglerarna och även en bättre service för kunderna med bättre tillgänglighet till skadedokumentationen.

Under året har nya märkesförsäkringar tagits fram för Volkswagen och Suzuki. Körklar-produkten är en kampanj som tagits fram för bilhandeln och omfattar personbilar och lätta lastbilar yngre än tio år.

Kapitalförvaltning

Totalavkastningen 2009 på bolagets tillgångar blev 8,1 (2,5) procent, motsvarande 1 905 (604) miljoner kronor.

Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Under våren ökades bolagets aktieexponering vilket genom den fortsatta börsuppgången bidrog till totalavkastningen på ett positivt sätt. Aktieexponeringen ökade under året från cirka nio procent till cirka 15 procent. Bolagets innehav i Swedbank har givit ett väsentligt bidrag till aktieavkastningen, genom en kursuppgång på cirka 93 procent under året. Under våren ökades också exponeringen i bostadsobligationer vilket lämnat ett positivt bidrag till avkastningen för räntebärande placeringar.

Marknadsutveckling

Inledningen av 2009 präglades av finanskrisen. Fram till i början av mars gick Stockholmsbörsen ner med cirka åtta procent och den svenska kronan försvagades med cirka tio procent. Valutasäkrade globala aktier föll med som mest drygt 11 procent, det vill säga, mätt i lokala valutor. På grund av den allt svagare svenska kronan föll ej valutasäkrade innehav i globala aktier med som mest 22 procent.

Från och med början av mars förändrades bilden. Stora stimulanspaket från världens centralbanker och regeringar samt aggressiva styrrentesänkningar innebar att kreditmarknaderna började fungera bättre. Så småningom kom signaler om att konjunkturnedgången bromsats, vilket bidrog till en betydligt mer positiv börsutveckling och en kraftigt förstärkt krona. Långräntorna steg dock under våren, sannolikt beroende, dels på att placerare sålde räntebärande värdepapper för att gå in på börsen, dels på förväntningar om högre inflation på ett par års sikt. Den 5-åriga nominella statsobligationsräntan som vid inledningen av året låg på historiskt låga två procent hade vid slutet av maj stigit till cirka 2,9 procent.

Efter en mer avvaktande börsutveckling under början av sommaren stärktes kronan ytterligare och världens börser fortsatte att stiga. Vid årets slut kunde vi summera ett mycket starkt börsår med en uppgång på över 50 procent i Sverige och ca 20 procent för "ej valutasäkrade i globala aktier". På grund av att kronan stärktes med cirka fem procent under året blev utvecklingen för valutasäkrade globala aktier cirka 25 procent.

Under hösten har långräntetrenden varit fallande och den 5-åriga nominella statsobligationsräntan har fallit tillbaka till cirka 2,4 procent. Detta har totalt givit en uppgång på 0,4 procentenheter över året och en svag avkastning på nominella statsobligationer. På grund av den allt stabilare kreditmarknaden har skillnaden mellan statsobligationsräntor och bostadsobligationsräntor minskat mycket kraftigt, från 1,4 procentenheter vid årets ingång till 0,5 procentenheter vid årets utgång, vilket givit en bra avkastning på bostadsobligationer.

Marknaden för kommersiella fastigheter har varit svag under året medan marknaden för bostadsfastigheter i storstadsområden visat viss styrka. Denna styrka beror sannolikt till stor del på låga räntor och fortsatt stabil utveckling på bostadsrättsmarknaden.

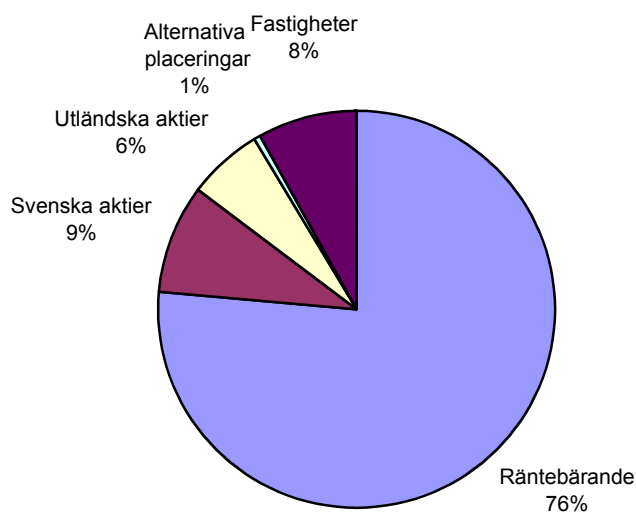
Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknads- värde 2009-01-01	Utgående marknads- värde 2009-12-31	Total- avkastning 2009 Mkr	Total- avkastning 2009 %	Total- avkastning 2008 %	Total- avkastning 2007 %	Total- avkastning 2006 %
Räntebärande	19 098	18 000	798	4,1	6,7	2,9	1,8
Aktier	1 928	3 528	1 269	55,2	- 49,9	- 2,4	18,1
Alternativa placeringar	499	158	- 20	- 13,3	- 12,2	6,7	3,9
Fastigheter	1 941	1 882	- 76	- 4,1	6,3	10,3	7,5
Valuta 1)	- 32	- 21	46				
Totalt investerings- portföljen	23 434	23 547	2 017	8,5	2,0	3,2	3,1
Bolagsstrategiska innehav	939	824	- 27	- 2,9	12,2	10,9	0,8
Summa	24 373	24 371	1 990	8,1	2,5	3,5	2,9

1) Ändring av placeringsriktlinjer, valuta ny portföljgrupp

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Försäkringsförbundet. Utgångspunkten vid framtagandet av totalavkastningstabellen är bolagets placeringsriktlinjer och interna rapportering. I not 49 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Placeringstillgångarnas fördelning Folksam ömsesidig sakförsäkring

Varumärket

Folksam är ett gemensamt varumärke för de båda bolagen Folksam Sak och Folksam Liv. Löpande genomförs undersökningar om kundernas och konsumenternas syn på Folksam. Utifrån dem ges en tydlig bild på hur varumärket uppfattas och vilka som är varumärkets styrkor respektive förbättringsområden. Folksam är ett välkänt varumärke. Det är ett av de mest nämnda varumärkena inom försäkring och sparande, när man efterfrågar spontan kännedom.

Genom att kontinuerligt arbeta med varumärket stärks bilden av Folksam, det vill säga hur Folksam uppfattas av kunder och konsumenter. Ett starkt varumärke innebär tydlighet och trygghet för kunden, vilket ökar möjligheterna att attrahera nya kunder och fördjupa relationerna med befintliga kunder. På detta sätt bidrar varumärkesarbetet till att nå Folksams affärsmål.

Under 2009 har en översyn av koncernens varumärkesstrategi genomförts vilken omfattar många hel- och delägda varumärken förutom Folksam. Ambitionen är att i ännu högre utsträckning visa vilka fördelar den kundägda formen innebär för kunderna. Det långsiktiga målet är att förstärka varumärket Folksam och ha försäkringsbranschens nöjdaste kunder. Den nya varumärkesstrategin kommer successivt att införas med start 2010.

Folksam s mervärden

Ekologiskt perspektiv

De delar av Folksam som har störst möjlighet att påverka miljön till det bättre har miljöcertifierats enligt ISO 14001, den vedertagna internationella standarden inom miljöledningssystem. I dag är verksamheterna inom bil- och byggskador miljöcertifierade. För att minska utsläppen vid tjänsteresor har Folksam en resepolicy som bland annat innebär effektivare bilåkning genom körscheman och särskilda besiktningss dagar vid skadebesiktningar. Policyn ställer också krav på vilka färdmedel som ska användas på olika sträckor.

Med miljön i fokus vid skadereglering, ställs höga miljökrav på de entreprenörer som anlitas vid reparation av försäkrade hus och bilar. För att bli en av Folksam s potentiella leverantörer måste en detaljerad miljökravspecifikation fyllas i. Det finns specifikationer för byggentreprenörer, bilverkstäder, bildemonteringsanläggningar, saneringsföretag och tvätterier. I dag har Folksam avtal med drygt 200 byggfirmor, 1 400 bilverkstäder och bildemonterare samt 40 tvätt- och saneringsföretag.

2001 övergick Folksam till Bra Miljöval-el för driften av de egna fastigheterna. 2008 övergick Folksam till att endast använda ursprungsmärkt vindkraft. Som ännu ett led i arbetet för en minskad växthuseffekt blev Folksam under 2006 ett klimatneutralt företag. Det innebär att Folksam årligen ser till att plantera så många nya träd som krävs för att neutralisera företagets årliga koldioxidutsläpp. Planteringarna, som görs i Mexiko och Uganda, återbeskogar mark och binder kol men bidrar även till ökad ekologisk och social mångfald i odlingsområdena.

En revisionsgranskad hållbarhetsrapport redovisas varje år där mer utförlig beskrivning finns kring Folksam s miljöarbete liksom andra mervärdesområden som Folksam prioriterar.

Ekonomiskt perspektiv

Folksam förvaltade under 2009 drygt 242 miljarder kronor för sina drygt fyra miljoner kunders räkning. Genom en sådan maktbas kan Folksam påverka och långsiktigt förändra samhället för att uppnå ökad hållbarhet och trygghet för individen. Företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom kriterierna miljö, mänskliga rättigheter och antikorrup tion påverkas därför de företag Folksam investerar i. Förutom detta har Folksam även uteslutande kriterier som gäller tobak och klustervapen.

Genom aktiv bolagsstyrning kan Folksam påverka bolagen. Varje år studeras verksamheten i 2 000 till 3 000 bolag. Vissa av de företag som löper störst risk för att råka ut för incidenter beträffande miljö och mänskliga rättigheter identifieras och kontaktas med ett erbjudande om en genomgång av deras risksituation. Flera företag har efter en dialog med Folksam bland annat infört riktlinjer och mål för sitt miljöarbete.

Bolagsstyrningen hanterar även frågor om företagets ersättningsprogram där Folksam anser att programmen bör vara utformade på så sätt att de endast faller ut om de uppsatta målen uppfylls. Samtliga ersättningar till vd och ledande befattningshavare bör även vara tydligt redovisade i årsredovisningen.

Likaså arbetar Folksam för en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Möjligheterna till långsiktig lönsamhet skadas när kompetenta kvinnor och män står utanför styrelserummen på grund av kön, ålder, nationalitet eller för att de tillhör "fel" nätverk. För landets börsföretag skulle ökad jämställdhet i styrelserna leda till ökad kompetens, vilket i sin tur ger bättre fungerande företag och i förlängningen högre vinster.

Trafiksäkerhetsforskning

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin men framför allt för individen. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksam s trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Färre trafikskador innebär även lägre kostnader för skador och därmed lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksam s kunder tillgodo. En stor del av Folksam s trafiksäkerhetsforskning fokuserar på att kartlägga säkerhets-nivån hos olika bilar och deras skyddssystem. Andra områden är djupstudier av olyckor där bilar utrustats med svarta lådor, vilka används för att kunna kartlägga risken för olika personskador. Speciellt fokus har lagts på pisksnärtsskador. Ett annat kärnområde är barnsäkerhet i bil. Resultaten används bland annat till att informera och påverka allmänhet, företag och offentlig sektor om vikten av att prioritera säkerhet vid bilköp. De senaste åren har dödstaten i den svenska trafiken minskat kraftigt, till omkring 400 personer årligen. En viktig orsak till minskningen är utvecklingen av bilars säkerhetsnivå.

Personalinformation

Anställnings- och arbetsvillkor

Folksam är genom medlemskapet i Arbetsgivarorganisationen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. För tjänstemän gäller tre avtal som träffats med Försäkringstjänstemannaförbundet (FTF), Handelsanställdas förbund samt Jusek, Civilekonomernas Riksförbund och Sveriges Ingenjörer. Det sistnämnda avtalet omfattar samtliga anställda som är medlemmar i ett fackförbund som i sin tur är medlem i SACO. För Folksams tjänstemän gäller kollektivavtal om tjänstepensioner, KTP-planen.

Från och med 2009 gäller samma kollektivavtal för Folksam och KPA. Från den 1 september 2009 är veckoarbetstiden förändrad till 38,75 timmar per vecka för alla. Löner och allmänna anställningsvillkor för Folksam-, Privat-, Företags- och TM-ombud är kollektivavtalsreglerade med Handelsanställdas förbund. Tjänstepensionen för ombuden (KAP) är kollektivavtalsreglerad mellan KFO och LO. Medeltalanställda samt löner och ersättningar med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare redovisas under not 47.

Ett nytt samverkansavtal togs under året fram för att ge medarbetarna möjlighet att mer aktivt påverka beslutsfattandet. Avtalet är en vidareutveckling av medbestämmandelagen. Delaktighet bidrar till bättre beslut som främjar Folksams lönsamhet, kundnytta och konkurrenskraft.

Gemensam medarbetarundersökning

Under 2009 omarbetades Folksams medarbetarundersökning. Sex separata mätningar samordnades till en gemensam. Syftet med samordningen var dels ren kostnadsbesparing, dels en gemensam kraftsamling i arbetet för ökad kundnytta. Svarsfrekvensen blev 92 procent och totalresultatet visade mycket höga värden på bland annat kundfokus, ledarskap, mål- och resultatstyrning, engagemang och jämställdhet.

Långsiktigt arbete med kompetensförsörjning

För att kunna vara en attraktiv arbetsgivare och säkra kompetensförsörjningen på lång sikt tog Folksam under året fram en ny rekryteringsstrategi. Införandet påbörjas under 2010.

Ett av Folksams mål är att ha en systematisk chefsförsörjningsprocess som identifierar, utvärderar och utvecklar chefer till rätt uppdrag. Under året startades ett pilotprojekt som kommer att ge en bild av Folksams samlade ledarkompetens, samt främja en enhetlig chefsstruktur med tydliga krav på kompetens och ansvar i de olika rollerna.

Jämställdhet och mångfald

Folksam arbetar aktivt för att uppnå ökad jämställdhet och mångfald. Under 2009 förstärktes mångfaldsarbetet genom att alla chefer fick ett material att jobba med i sina arbetsgrupper. Syftet var både att förankra Folksams policy och plan för jämställdhet och mångfald, samt att öka engagemanget för frågorna lokalt.

Aktiv rehabilitering för friskare medarbetare

Sedan flera år arbetar Folksam målinriktat för minskad sjukfrånvaro och det har resulterat i successivt sjunkande sjuktal. Under året genomförde Folksam ett rehabiliteringsprojekt som omfattade samtliga medarbetare som varit sjukskrivna längre än fyra veckor. Projektet ledde till att större delen av deltagarnas sjukskrivningar avslutades. Totalt sett sjönk sjuktalen, vilket bidrar till att Folksams affärsverksamhet kan bedrivas mer kostnadseffektivt.

Bolagsstyrning

Bolagsstyrningen av Folksam Sak och Folksam Liv utgår från svensk lagstiftning, främst försäkringsrörelselagen, och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Eftersom Folksam är ett kundägt bolag finns inte några aktieägare i bolaget. På bolagsstämman företräds kunderna av särskilt valda delegater. De bestämmelser som finns i svensk kod för bolagsstyrning tillämpar Folksam för de delegerade. En separat bolagsstyrningsrapport och rapport om den interna kontrollen upprättas och finns presenterad på folksam.se.

Styrelsens arbete

Under året hölls åtta styrelsemöten, dessutom fick styrelseledamöterna vid ett antal tillfällen information via e-post. Styrelsens båda utskott, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet, hade fyra respektive två sammanträden under året. Utskottsledamöterna hade därutöver kontakter via e-post och telefon.

Av Folksam styrende regelverk är ett 30-tal fastställda av styrelsen. Under året har styrelsen gått igenom dessa och vid behov reviderat respektive policy och instruktion. Vissa av regelverken fastställs årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Inför varje ordinarie möte har styrelsen fått en skriftlig rapport av verkställande direktören, vilken behandlat viktigare händelser i Folksam, men också i branschen i övrigt.

I enlighet med en strategisk dagordning har styrelsen under året också behandlat bland annat följande: Kontinuerligt följt upp förverkligandet av ett antal strategiska mål, compliancerapport, genomgång av dotterbolagens verksamhet och ekonomi, omvärlds- och konkurrentanalyser, riskhantering, internrevisionsrapporter, fastställande av återförsäkringsprogram samt sammanträffat med den auktoriserade revisorn.

I syfte att få tillfälle att diskutera strategiska och framåtblickande frågor mer ingående genomförde styrelsen under året en studie- och konferensresa. Temat för konferensen var "Riskbaserad styrning ur ett styrelseperspektiv". Ämnet valdes som ett led i Folksam anpassningar till Solvens 2, det nya regelverket för styrning och uppföljning av försäkringsföretag inom EU, vilket kommer att träda i kraft 2012. Delar av seminariet genomfördes tillsammans med Folksam Livs styrelse.

Styrelsen genomförde under året en styrelseutvärdering (i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning).

Strategiskt innehav i Swedbank

Under året deltog Folksam i Swedbanks nyemission och tecknade sammanlagt aktier för ca 1,4 miljarder kronor.

Folksamgruppen äger drygt nio procent av aktierna i Swedbank och elva sparbanksstiftelser i Sverige drygt två procent. Fristående sparbanker äger tillsammans cirka nio procent. Sammanlagt innehar dessa ägare drygt 20 procent av aktierna i Swedbank.

En gemensam förklaring om ägarfrågor har utarbetats mellan dessa ägare. Huvudsyftet är att ange ägarnas avsikt med ägandet i Swedbank:

- att tillsammans äga minst 20 procent av aktierna i Swedbank
- att tillsammans utgöra en stabil och långsiktig ägargrupp i Swedbank med gemensam målsättning med ägandet.

Ägarnas målsättning är att Swedbank ska vara en självständig svensk bank byggd på de historiskt grundmurade värderingar som bidragit till att bygga de ekonomiska värden som i dag finns i Swedbank och svenska sparbanker, nämligen sund vardagsekonomi för privatpersoner och företag samt lokal förankring. Ägarnas syn är att dessa värderingar även i fortsättningen ska avspegla sig i bankens verksamhet. I några specifika frågor ska ägarna följa Swedbanks arbete med särskilt fokus. Det gäller till exempel lönsamhet, risknivå, soliditet, kundnöjdhet samt sundhet och traditionella sparbanksvärderingar. Ägarna avser att samråda och informera varandra löpande i dessa frågor, dock kommer ägarna att agera helt självständigt i beslut som rör ägandet

Folksamgruppens ägande i Swedbank per 31 december 2009

Bolag	Antal	Andel av röster och kapital i Swedbank
Folksam Sak	26 543 173	2,3 %
Folksam Liv	72 740 399	6,3 %
Delsumma	99 283 572	8,6 %
Folksam LO fonder	5 076 202	0,4 %
KPA Pensionsförsäkring	3 500 561	0,3 %
KPA Livförsäkring	157 024	0,0 %
KP pensionsstiftelse	917 026	0,1 %
Förenade Liv	79 529	0,0 %
Folksamgruppen total	109 013 914	9,4 %

Risker

Folksams risker hanteras enligt en koncerngemensam process som innebär en helhetssyn på koncernens riske exponering. Den koncernövergripande riskhanteringen syftar till att ge vd och styrelse en samlad bild över Folksams risker och att möjliggöra en effektiv styrning av de risker som identifieras. Övergripande riskhantering ökar Folksam förståelse och kunskap om de risker och möjligheter som berör gruppen på ett sammantaget och strukturerat vis

Folksams riskhantering delas in i tre olika områden där varje område består av olika riskkategorier som utgör en del av den totala riskbilden. De olika områdena är risker inom försäkringsverksamheten, finansverksamheten samt all verksamhet. Folksam Saks riskhantering redovisas under not 2, och där ges även upplysningar om risker inom försäkringsverksamheten och risker inom finansverksamheten.

Under 2010 har ett övergripande risk- och styrningsprogram startat i syfte att genomföra anpassningar till Solvens 2.

Programmet innehåller sex programområden: Styrning, Internkontroll, Riskhantering, Riskmodeller, Risk Data Management, Rapportering. Programmets organisation består av förändringsledning, som representeras av Koncernchefen, och en programledning som administreras och hålls samman av ett programkontor. Programmet följs upp med hjälp av en milstolpeplan som markerar större händelser i programmet och som används för att övervaka programmets förlopp.

.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

KONCERNEN	2009	2008	2007¹⁾	2006²⁾	2005
RESULTAT					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	8 552	8 040	8 328	8 356	8 299
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	8 579	8 133	8 207	8 474	8 213
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	626	705	773	716	743
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	75	78	51	45	0
Försäkringsersättningar, netto	- 6 747	- 5 416	- 6 120	- 6 153	- 6 592
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	- 1 645	- 1 824	- 1 543	- 1 464	- 1 395
Återbäring och rabatter, netto	6	- 24	- 4	- 8	- 8
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	- 1	- 1	- 2	- 1	-
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	893	1 651	1 362	1 609	961
Återstående kapitalavkastning	1 286	- 144	- 297	- 248	- 182
Övrigt	- 1	- 4	- 14	2	- 2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	2 178	1 503	1 051	1 363	777
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	25 197	24 885	26 249	21 505	20 217
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	20 769	20 152	20 227	19 440	18 874
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	5 994	5 989	4 594	3 737	2 768
Efterställda skulder	975	975	975	975	975
Uppskjuten skatteskuld	1 774	1 172	981	680	289
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	216	357	665	653	653
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	33
Totala övervärden	216	357	665	653	686
Totalt konsolideringskapital	8 959	8 493	7 215	6 044	4 718
NYCKELTAL					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	79	67	75	73	80
Driftskostnadsprocent	19	22	19	18	17
Totalkostnadsprocent	98	89	93	91	97
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent	2,9	4,4	3,7	3,1	2,4
Totalavkastning, procent	8,2	2,2	3,3	3,0	2,7
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	105	106	86	72	57

¹⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

²⁾ Omräknat med anledning av övergång till redovisning enligt lagbegränsad IFRS. Tidigare år är inte omräknade.

Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2006–2009 är beräknade enligt FFFS 2008:26. Redovisad totalavkastning är beräknad enligt Sveriges Försäkringsförbunds rekommendation för rapportering av totalavkastning. För år 2005 är nyckeltalen beräknade enligt Försäkringsbranschens redovisningsnämnds (FRN) cirkulär 1/1993.

Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper, för antal anställda och löner lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

MODERFÖRETAGET	2009	2008	2007¹⁾	2006²⁾	2005
RESULTAT					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	7 607	7 200	7 514	7 546	7 494
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	7 704	7 298	7 410	7 638	7 371
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	595	668	737	686	715
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	75	50	50	45	–
Försäkringsersättningar, netto	– 6 103	– 4 817	– 5 558	– 5 556	– 6 060
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	– 1 420	– 1 594	– 1 350	– 1 289	– 1 217
Återbäring och rabatter, netto	6	– 24	– 4	– 8	– 8
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	– 1	– 1	– 3	– 1	–
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	856	1 580	1 282	1 515	801
Återstående kapitalavkastning	1 301	– 21	– 219	– 164	– 238
Övrigt	– 3	– 3	– 2	0	– 1
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	2 154	1 556	1 061	1 351	562
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	24 058	23 665	25 112	20 617	19 949
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	19 422	18 897	19 051	18 380	17 868
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 001	3 032	2 547	2 390	2 265
Obeskattade reserver	5 189	3 707	2 587	1 647	397
Efterställda skulder	975	975	975	975	975
Uppskjuten skatteskuld	353	150	201	162	154
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncern- och intresseföretag	216	359	667	653	653
Andra finansiella placeringstillgångar	–	–	–	–	33
Totala övervärden	216	359	667	653	686
Totalt konsolideringskapital	8 734	8 223	6 977	5 827	4 477
Kapitalbas	7 838	7 346	6 052	5 657	4 340
Erforderlig solvensmarginal	1 263	1 322	1 429	1 366	1 388
Gruppbaserad kapitalbas	7 971	7 471	6 181	5 832	4 428
Gruppbaserad solvensmarginal	1 443	1 487	1 592	1 499	1 527
NYCKELTAL					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	79	66	75	73	82
Driftskostnadsprocent	19	22	18	17	17
Totalkostnadsprocent	98	88	93	90	99
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent	3,1	4,9	3,9	2,9	2,3
Totalavkastning, procent	8,1	2,5	3,5	2,9	2,7
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	115	114	92	77	60

¹⁾ Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

²⁾ Omräknat med anledning av övergång till redovisning enligt lagbegränsad IFRS. Tidigare år är inte omräknade.

Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2006-2009 är beräknade enligt FFFS 2008:26. Redovisad totalavkastning är beräknad enligt Sveriges Försäkringsförbunds rekommendation för rapportering av totalavkastning. För år 2005 är nyckeltalen beräknade enligt Försäkringsbranschens redovisningsnämnds (FRN) cirkulär 1/1993.

Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper, för antal anställda och löner lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Folksam Saks stämma tog beslut om återbetalning av en del av garantikapitalet och följdändring av bolagsordningen. Återbetalningen genomfördes i december efter Finansinspektionens godkännande. Efter återbetalningen har Folksam Sak ett garantikapital uppgående till 500 miljoner kronor.

Händelser efter balansdagen

I början på januari löstes delar av de externa förlagslånen genom en återbetalning med 600 miljoner kronor plus ränta. Efter återbetalningen har Folksam Sak kvar 375 miljoner kronor i externa förlagslån

Folksam Sak avser att lösa resterande förlagslån om 375 miljoner kronor plus ränta vid nästkommande inlösendag för återbetalning i början på april 2010. Finansinspektionen har lämnat sitt tillstånd till en förtida inlösen.

Folksam Sakkoncernen förvärvar per den 22 februari 2010 455 000 aktier, motsvarande 0,1 procent av rösterna eller en investering på 20 miljoner kronor. Folksam Livkoncernen förvärvar samtidigt 8 645 000 aktier i PEAB, motsvarande 1,4 procent av rösterna och en investering på 376 miljoner kronor. Ett samarbete med PEAB påbörjades under 2009 och fördjupas nu inom områdena tjänstepensioner, sak-, företags- och gruppörsäkring samt skadehantering. Samarbetet innebär också nya möjligheter inom affärsutveckling. Folksam har tillsammans med Riksbyggen gått in som delägare i i Tornet Bostadsproduktion, där även PEAB är delägare. Inriktningen är att producera hyreslägenheter i Stockholm, Göteborg och Öresundsregionen.

Framtida utveckling

Folksam fortsätter att fokusera på de fem strategiska områdena kundnytta, konkurrenskraft, tillväxt, ansvarsfull påverkan och attraktiv arbetsgivare.

Folksam har en stark ställning inom hushållsmarknaden och fortsätter att utveckla kundbasen genom kombinations- och tilläggserbjudanden och inom djurförsäkring. Företagsaffären är under fortsatt utveckling.

Förslag till vinstdisposition

Till stämmans förfogande står:

Balanserad vinst	1 032 496 594,02
Årets vinst	<u>468 538 598,54</u>
	1 501 035 192,56

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen 1 501 035 192,56 kronor balanseras i ny räkning.

Beträffande bolagets verksamhet i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar för koncernen och moderföretaget jämte därtill hörande noter.

RESULTATRÄKNING

Mkr		Koncernen		Moderföretaget		
		2009	2008	2009	2008	
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN						
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)						
	Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	Not 3	8 598	8 100	7 646	7 249
	Premier för avgiven återförsäkring	Not 3	- 46	- 60	- 39	- 49
	Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		27	93	97	98
	Återförsäkrarens andel av Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		0	0	0	0
			8 579	8 133	7 704	7 298
	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	Not 4	626	705	595	668
	Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)		75	78	75	50
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)						
	Utbetalda försäkringsersättningar	Not 5				
	Före avgiven återförsäkring		- 6 278	- 5 643	- 5 651	- 5 112
	Återförsäkrarens andel		199	202	193	197
	Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
	Före avgiven återförsäkring		- 464	200	- 440	270
	Återförsäkrarens andel		- 204	- 175	- 205	- 172
			- 6 747	- 5 416	- 6 103	- 4 817
	Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		6	- 24	6	- 24
	Driftskostnader	Not 6	- 1 645	- 1 824	- 1 420	- 1 594
	Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		- 1	- 1	- 1	- 1
	Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		893	1 651	856	1 580
ICKE-TEKNISK REDOVISNING						
	Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		893	1 651	856	1 580
	Kapitalavkastning, intäkter	Not 7, 11	1 045	1 313	1 092	1 420
	Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 8, 11	1 380	613	1 360	562
	Kapitalavkastning, kostnader	Not 9, 11	- 297	- 474	- 361	- 445
	Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 10, 11	- 216	- 891	- 195	- 890
	Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		- 626	- 705	- 595	- 668
	Övriga intäkter		4	0	0	-
	Övriga kostnader		- 10	- 10	- 3	- 3
	Rörelseresultat i andra företag än försäkringsbolag		5	6	-	-
	Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		2 178	1 503	2 154	1 556
	Bokslutsdispositioner	Not 12	-	-	- 1 483	- 1 120
	Resultat före skatt		2 178	1 503	671	436
	Skatt på årets resultat	Not 13	- 602	- 197	- 202	50
	ÅRETS RESULTAT		1 576	1 306	469	486
Hänförligt till:						
	Försäkringstagarna		1 576	1 306		
	Minoritetsintressen		-	0		

RESULTATANALYS

Moderföretaget Mkr	Sjuk- & olycks- falls- försäkring	Hem och villa	Företag och Fastig- het	Motor- fordon	Trafik	Sjöfart, luftfart och transport
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)						
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	1 594	2 468	129	1 858	1 048	3
Premier för avgiven återförsäkring	- 4	- 20	- 6	- 3	- 4	0
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	15	83	- 10	- 107	- 1	- 1
Återförsäkrares andel av Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	0	-	-	-
	1 605	2 531	113	1 748	1 043	2
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	226	37	2	7	318	0
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	9	15	27	12	10	0
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)						
Utbetalda försäkringsersättningar						
Före avgiven återförsäkring	- 1 114	- 1 884	- 69	- 1 163	- 954	- 1
Återförsäkrares andel	1	15	0	2	175	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador						
Före avgiven återförsäkring	- 169	- 12	- 39	- 16	- 102	- 1
Återförsäkrares andel	- 2	- 19	- 1	- 3	- 180	-
	- 1 284	- 1 900	- 109	- 1 180	- 1 061	- 2
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	6	-	-	-	-	-
Driftskostnader	- 199	- 446	- 65	- 346	- 301	- 1
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	-	-	-	- 1	-	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	363	237	- 32	240	9	- 1
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	- 10	- 48	- 3	17	- 6	-
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	- 529	- 1 655	- 49	- 1 007	- 526	- 2
Oreglerade skador	- 6 239	- 1 260	- 134	- 203	- 8 425	- 2
Återbäring och rabatter	-	-	-	-	-	-
	- 6 768	- 2 915	- 183	- 1 210	- 8 951	- 4
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	-	-	-	-
Oreglerade skador	2	15	0	2	1 037	-
	2	15	0	2	1 037	-

RESULTATANALYS

Moderföretaget Mkr	Kredit och borgen	Husdjur	Övriga grenar	Total försäkring av svenska risker	Mottagen åter- försäkring	Totalt
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)						
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	–	396	145	7 641	5	7 646
Premier för avgiven återförsäkring	–	– 2	–	– 39	–	– 39
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	– 10	128	97	–	97
Återförsäkrarens andel av förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	–	–	0	–	0
	–	384	273	7 699	5	7 704
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	–	4	1	595	–	595
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	–	2	0	75	–	75
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)						
Utbetalda försäkringsersättningar						
Före avgiven återförsäkring	1	– 292	– 175	– 5 651	0	– 5 651
Återförsäkrarens andel	–	–	–	193	–	193
Förändring i Avsättning för oreglerade skador						
Före avgiven återförsäkring	–	– 7	– 89	– 435	– 5	– 440
Återförsäkrarens andel	–	–	–	– 205	–	– 205
	1	– 299	– 264	– 6 098	– 5	– 6 103
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	–	–	–	6	–	6
Driftskostnader	– 1	– 54	– 7	– 1 420	0	– 1 420
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	–	–	–	– 1	–	– 1
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	0	37	3	856	0	856
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	–	–	– 46	– 96	–	– 96
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	– 192	– 52	– 4 012	0	– 4 012
Oreglerade skador	–	– 77	– 121	– 16 461	– 5	– 16 466
Återbäring och rabatter	–	–	–	–	–	–
	–	– 269	– 173	– 20 473	– 5	– 20 478
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	–	–	–	–	–
Oreglerade skador	–	–	–	1 056	–	1 056
	–	–	–	1 056	–	1 056

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR Mkr		Koncernen		Moderföretaget	
		2009	2008	2009	2008
Immateriella tillgångar	Not 14				
Goodwill		22	30	–	–
Andra immateriella tillgångar		140	146	131	132
		162	176	131	132
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	Not 15	946	1 058	942	1 052
Placeringar i koncern- och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 16	–	–	1 342	1 342
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 17	901	958	6	6
		901	958	1 348	1 348
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	Not 18, 26	3 790	2 411	3 592	2 388
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 19, 26	18 773	19 788	17 389	18 235
Övriga lån	Not 20, 26	88	88	88	88
Derivat	Not 21, 26	330	13	330	13
Övriga finansiella placeringstillgångar	Not 22, 26	152	181	152	181
		23 133	22 481	21 551	20 905
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1	1	1	1
Summa placeringstillgångar		24 981	24 497	23 842	23 306
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	Not 31	–	0	–	0
Oreglerade skador	Not 32	1 064	1 268	1 056	1 261
		1 064	1 268	1 056	1 261
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 23	2 283	2 089	1 907	1 785
Fordringar avseende återförsäkring	Not 24	215	231	215	228
Aktuell skattefordran		60	67	58	66
Övriga fordringar	Not 25	416	475	500	584
		2 974	2 862	2 680	2 663
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	Not 27	94	88	92	85
Kassa och bank		1 902	1 594	1 720	1 431
		1 996	1 682	1 812	1 516
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter	Not 26	299	289	279	264
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 28	350	311	291	247
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 29	83	131	83	131
		732	731	653	642
SUMMA TILLGÅNGAR		31 909	31 217	30 174	29 520

BALANSRÄKNING

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Eget kapital				
Garantikapital	500	2 000	500	2 000
Eget kapitalandel i obeskattade reserver	3 961	2 868	–	–
Andra fonder				
Reservfond	2	2	0	0
Kapitalandelsfond	2	26	–	–
Balanserat resultat	– 47	– 213	1 032	547
Årets resultat	1 576	1 306	469	486
	5 994	5 989	2 001	3 033
Minoritetsintressen	–	4	–	–
Obeskattade reserver				
Säkerhetsreserv	–	–	5 189	3 707
Efterställda skulder	Not 30,26	975	975	975
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)				
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	Not 31	4 498	4 526	4 012
Oreglerade skador	Not 32	17 335	16 871	16 466
Återbäring och rabatter	Not 33	–	22	0
		21 833	21 420	20 478
				20 158
Avsättningar för andra risker och kostnader				
Uppskjuten skatteskuld	Not 34	1 774	1 172	353
		1 774	1 172	353
Skulder				
Skulder avseende direkt försäkring	Not 35	2	17	2
Skulder avseende återförsäkring	Not 36	1	0	1
Skulder till kreditinstitut	Not 37,26	5	5	–
Derivat	Not 38,26	247	42	247
Övriga skulder	Not 39,26	457	868	419
		712	932	669
				884
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 40,26	621	725	509
		621	725	509
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		31 909	31 217	30 174
				29 520
STÄLLDA PANTER	Not 43	26 347	26 048	24 513
ANSVARSFÖRBINDELSER	Not 44	1	7	1
ÅTAGANDEN	Not 45	166	210	166

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Mkr	BUNDET EGET KAPITAL				FRITT EGET KAPITAL			TOTALT	
	Garanti - kapital	Eget kapital andel i obesk. reserv	Reserv- fond	Kapital- andels- fond	Balans- erad förlust	Årets resultat	Minoritets- intresse	Eget kapital hänförlig till tagarna	Totalt eget kapital
Koncernen									
Ingående balans 2008-01-01	2 000	1 996	2	2	- 175	769	4 594	4	4 598
Föregående års vinstdisposition	-	-	-	-	769	- 769	-	-	-
Övrig förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital	-	872	-	-	- 872	-	-	-	-
Avsättning till kapitalandelsfond	-	-	-	- 65	65	-	-	-	-
Omräkningsdifferens	-	-	-	89	-	-	89	-	89
Årets resultat	-	-	-	-	-	1 306	1 306	-	1 306
Summa förmogenhetsförändringar, exklusive transaktioner med ägare	2 000	2 868	2	26	- 213	1 306	5 989	4	5 993
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2008-12-31	2 000	2 868	2	26	- 213	1 306	5 989	4	5 993
Föregående års vinstdisposition	-	-	-	-	1 306	- 1 306	-	-	-
Övrig förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital	-	1 093	-	-	- 1 093	-	-	-	-
Aterbetaling av garantikapital	- 1 500	-	-	-	-	-	- 1 500	-	- 1 500
Avsättning till kapitalandelsfond	-	-	-	46	- 46	-	-	-	-
Omräkningsdifferens	-	-	-	- 70	- 1	-	- 71	-	- 71
Årets resultat	-	-	-	-	-	1 576	1 576	- 4	1 572
Summa förmogenhetsförändringar, exklusive transaktioner med ägare	500	3 961	2	2	- 47	1 576	5 994	0	5 994
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2009-12-31	500	3 961	2	2	- 47	1 576	5 994	0	5 994

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Mkr	BUNDET EGET KAPITAL		FRITT EGET KAPITAL		Totalt eget kapital
	Garanti-Kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Moderföretaget					
Ingående balans 2008-01-01	2 000	0	443	104	2 547
Vinstdisposition	–	–	104	– 104	–
Årets resultat	–	–	–	486	486
Utgående balans 2008-12-31	2 000	0	547	486	3 033
Ingående balans 2009-01-01	2 000	0	547	486	3 033
Vinstdisposition	–	–	486	– 486	–
Återbetalning av garantikapital	– 1 500	–	–	–	– 1 500
Årets resultat	–	–	–	469	469
Utgående balans 2009-12-31	500	0	1 032	469	2 001

I not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

KASSAFLÖDESANALYS

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Resultat före bokslutsdispositioner ¹⁾	2 178	1 503	2 154	1 556
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	- 547	234	- 684	- 3
Betald skatt	8	- 20	8	- 19
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	1 639	1 717	1 478	1 534
Förändring av övriga rörelsefordringar	- 153	- 733	- 57	- 684
Förändring av övriga rörelseskulder	- 179	- 1 301	- 242	- 1 190
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	1 307	- 317	1 179	- 340
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	882	653	866	744
Förändring av placeringstillgångar som inte används direkt i rörelsen				
Nettoinvestering i koncernföretag ⁴⁾	-	380	-	442
Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar ⁵⁾	-	135	-	-
Förändring av materiella och immateriella tillgångar ⁶⁾	- 111	- 97	- 111	- 94
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	771	1 071	755	1 092
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Aktieägartillskott, netto ⁷⁾	-	-	-	- 30
Koncernbidrag, netto ⁸⁾	-	-	125	39
Återbetalt garantikapital	- 1 500	-	- 1 500	-
Ränta på garantikapital och efterställda skulder	- 258	- 181	- 258	- 181
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	- 1 758	- 181	- 1 633	- 171
ÅRETS KASSAFLÖDE	320	573	301	581
Likvida medel vid årets början ⁹⁾	1 583	1 019	1 420	846
Kursdifferens i likvida medel	1	- 9	1	- 7
Likvida medel vid årets slut ⁹⁾	1 904	1 583	1 722	1 420
Årets kassaflöde	320	573	301	581
^{1) Betalda och erhållna räntor och utdelningar}				
	2009	2008	2009	2008
Under perioden betald ränta	- 298	- 219	- 297	- 219
Under perioden erhållen ränta	780	750	723	700
Under perioden erhållen utdelning	50	89	50	89
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	532	620	476	570
^{2) Poster som inte ingår i kassaflödet}				
	2009	2008	2009	2008
Nedskrivningar	-	0	-	- 123
Avskrivningar	73	83	60	63
Icke utdelad resultatandel i intressebolag	- 13	-	-	-
Realiserad vinst (-)/förlust (+)	- 268	130	- 230	67
Orealiserad vinst (-)/förlust (+)	- 1 164	278	- 1 165	328
Valutakursvinst (-)/förlust (+)	46	- 19	45	- 21
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	167	- 210	154	- 192
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	618	- 76	525	- 153
Förändring av premiefordran	- 6	48	- 73	28
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	- 547	234	- 684	- 3

KASSAFLÖDESANALYS, FORTS

	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
3) Förändring av placeringstillgångar				
Investering i placeringstillgångar	- 17 837	- 32 552	- 17 678	- 32 504
Försäljning av placeringstillgångar	18 719	33 205	18 544	33 248
Summa förändring av placeringstillgångar	882	653	866	744
4) Nettoinvestering i koncernföretag	2009	2008	2009	2008
Investering i koncernföretag	-	- 62	-	-
Försäljning av koncernföretag	-	442	-	442
Summa nettoinvestering i koncernföretag	-	380	-	442
5) Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	2009	2008	2009	2008
Investering i övriga placeringstillgångar	-	-	-	-
Försäljning av övriga placeringstillgångar	-	135	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	-	135	-	-
6) Nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar	2009	2008	2009	2008
Investering i materiella och immateriella tillgångar	- 112	- 98	- 112	- 95
Försäljning av materiella och immateriella tillgångar	1	1	1	1
Summa nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar	- 111	- 97	- 111	- 94
7) Aktieägartillskott, netto	2009	2008	2009	2008
Erhållna aktieägartillskott	-	-	-	-
Lämnade aktieägartillskott	-	-	-	- 30
Summa aktieägartillskott, netto	-	-	-	- 30
8) Koncernbidrag, netto	2009	2008	2009	2008
Erhållna koncernbidrag	-	-	125	99
Lämnade koncernbidrag	-	-	-	- 60
Summa koncernbidrag, netto	-	-	125	39
3) Avyttrad verksamhet	2009	2008		
Anläggningstillgångar	-	35		
Rörelsetillgångar	-	23		
Likvida medel	-	47		
Övriga skulder	-	- 21		
Avyttrade nettotillgångar	-	84		
Realisationsvinst	-	353		
Erhållen köpeskillning	-	437		
Avgår:				
Ej betald köpeskillning	-	- 10		
Likvida medel i avyttrade bolag	-	- 47		
Påverkan på koncernens likvida medel	-	380		
9) Delkomponenter som ingår i likvida medel	2009	2008	2009	2008
Kassa och banktillgodohavanden	1 902	1 594	1 720	1 431
Kortfristiga placeringar jämförda med likvida medel	2	- 11	2	- 11
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	1 904	1 583	1 722	1 420

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

	2009	2008	2009	2008
Ej tillgängliga likvida medel				
Valutarestriktioner	-	-	-	-
Andra legala restriktioner	99	-	99	-
Summa ej tillgängliga likvida medel	99	-	99	-

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2009 och avser räkenskapsåret 2009 för Folksam ömsesidig sakförsäkring som är ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm och organisationsnummer är 502006-1619. Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Folksam Saks årsredovisning och koncernredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Folksam Sak tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2008:26. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om Moderföretagets redovisningsprinciper.

Förutsättningar vid upprättande av Folksam Saks finansiella rapporter

Folksam Saks funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument och finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Även fastigheter värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. I not 48 beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott i avsättningen för oreglerade skador, exklusive innevarande skadeår, redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har, med undantag för åren 2005–2006 i femårsöversikten, tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 25 mars 2010. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på stämman den 21 april 2010.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som företaget tillämpar från och med 1 januari 2009. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2009 har inte haft någon väsentlig effekt på företagets redovisning.

Upplysningar om finansiella instrument

Ändringar i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar med tillämpning från 1 januari 2009 påverkar företagens finansiella rapportering från och med årsredovisningen för 2009. Ändringarna medför huvudsakligen att nya upplysningskrav om finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen. Instrumenten delas in i tre nivåer beroende på kvaliteten på indata i värderingen. Indelningen i nivåer avgör hur och vilka upplysningar som ska lämnas om instrumenten; där nivå 3 med lägst kvalitet på indata omfattas av mer upplysningskrav än de andra nivåerna. Dessa upplysningskrav har främst påverkat not 26 nedan.

Enligt övergångsbestämmelserna i IFRS 7 behöver under första tillämpningsåret jämförande upplysningar inte lämnas för de upplysningar som föranleds av ändringarna. Företaget har valt att inte lämna jämförande information för 2008.

Framtida redovisningsprinciper

Koncernredovisningen kommer från och med räkenskapsåret 2010 att upprättas i enlighet med IAS-förordningen, då möjligheten för onoterade finansiella företag att upprätta koncernredovisningen enligt så kallad lagbegränsad IFRS upphör.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Folksam Sak konsoliderar dotterföretag i vilka moderföretaget har ett direkt eller indirekt innehav på mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över styrningen av företaget och äger en andel. Bestämmandeinflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmandeinflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventualförpliktelser.

Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företagens intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill. Avyttrade företag inkluderas i koncernredovisningen för tiden fram till tidpunkten för avyttring.

Intresseföretag

Aktieinnehav i vilka Folksam har lägst 20 och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande över den driftsmässiga eller finansiella styrningen, redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden bygger på att det bokförda värdet av aktier i intresseföretag förändras med den årliga resultatandelen. Motsvarande belopp redovisas i resultaträkningen under posterna "Kapitalavkastning, intäkter" respektive "Kapitalavkastning, kostnader" i det tekniska resultatet. Redovisade vinstandelar är ej att betrakta som disponibla för ägarkoncernen och därför sker en omföring till kapitalandelsfonden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Folksam Saks funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden "Kapitalavkastning, intäkter" respektive "Kapitalavkastning, kostnader".

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas direkt mot eget kapital i en omräkningsreserv.

Försäkringsavtal

Redovisning av verksamhet som redovisas som försäkringsverksamhet

Folksam Sak har klassificerat alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för bolaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Bolaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken är minst fem procent. Samtliga avtal har klassificerats som försäkringsavtal.

Verksamhet som redovisas som försäkringsverksamhet redovisas enligt IFRS 4.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som inbetalts eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas först efter räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret.

Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för sedvanliga kundrabatter.

Förnyelsepremier som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nytecknade försäkringsavtal räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Annulationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

Premieintäkten motsvarar den del av premieinkomsten som är intjänad. Ej intjänad premie avsätts till Avsättning för ej intjänade premier.

Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetalda försäkringsersättning redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Försäkringstekniska avsättningar

De försäkringstekniska avsättningarna utgörs av

- avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker
- avsättning för oregerade skador, inklusive skaderegleringskostnader

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier utgör värdet av bolagets samlade ansvarighet för löpande försäkringar. Beräkningarna av avsättningarna har gjorts enligt vedertagen metodik innebärande att man beaktar hur stor del av premien för varje enskild försäkring som hänför sig till tiden efter redovisningsperioden.

I grenar där premienivån har bedömts som otillräcklig ska den enligt ovan beräknade avsättningen för ej intjänade premier för vid redovisningsperiodens slut gällande försäkringar förstärkas med en avsättning för kvardröjande risker avseende perioden fram till nästa förfalldag. En sådan avsättning har gjorts i samband med beståndsöverlåtelse av olycksfallsförsäkringar från Folksam Liv till Folksam Sak, samt inom grenarna Företag och Inkomstförsäkring.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för kända men oreglerade skador har gjorts till sitt kända belopp med tillägg för beräknade återstående utbetalningskostnader samt beräknade återstående skaderegleringskostnader.

Avsättning för okända skador avseende såväl utbetalningskostnader som skaderegleringskostnader har skett med hänsyn till erfarenhet av för varje tidpunkt inträffade men i efterhand rapporterade försäkringsfall.

De metoder som används för person- och egendomsförsäkring är chain-ladder och Bornhuetter-Ferguson. Bägge metoder är vedertagna aktuariella metoder som är väl kontrollerade och accepterade. Chain-ladder ger bäst resultat för försäkringsgrenar med ett stabilt utbetalningsflöde, det vill säga att de kommande årens utbetalningar antas ske i samma takt som föregående års utbetalningar. För försäkringsgrenar där den historiska utvecklingen inte är tillräcklig eller instabil används Bornhuetter-Ferguson metoden. Den använder en kombination av chain-ladder och en uppskattad totalkostnad, till exempel baserad på marknadsdata eller riskpremieutveckling. Bornhuetter-Ferguson används framförallt för färskadeår och för försäkringsgrenar med betydande inslag av personskador. Oavsett metod finns dock ett naturligt inslag av osäkerhet beroende på ändrade förutsättningar inom och utom bolaget över tiden, samt rent slumpmässiga svängningar.

För försäkringsgrenar där skadorna tar lång tid att slutreglera görs explicita antaganden om den framtida inflationsnivån för den aktuella grenen. För skador kopplade till prisbasbeloppets utveckling antas en skadeinflation på 2 (2) procent och för skador kopplade till löneinflationen antas en skadeinflation på 3 (3) procent.

Utöver avsättningen för kommande skadeutbetalningar görs även avsättning för återstående skaderegleringskostnader. Denna avsättning baseras på erfarenheter från tidigare års skaderegleringskostnader och en uppskattning av den totalt utestående mängden skador som återstår att reglera.

För skadelivräntor och sjukräntor beräknas avsättningarna med livaktuariella metoder. Detta innebär att man för skadelivräntor gör antagande om

- förväntad dödlighet; branschgemensamma antagande om förväntad dödlighet uppdelat på kön och ålder.
- kommande värdesäkring; styrs av lagen av ändring i skadeståndslivräntor.
- diskonteringsränta. Räntesatsen väljs i enlighet med gällande FFFS 2008:23.
- driftkostnadsbelastning.

För sjukförsäkring baseras beräkningen på antagande om

- sannolikheten för insjuknande/tillfrisknande.
  - diskonteringsränta. Räntesatsen väljs i enlighet med gällande FFFS 2008:23.
  - driftkostnadsbelastning.

Med undantag för vissa typer av ersättningar inom sjuk- och olycksfallsförsäkring samt skadelivräntor diskonteras inte avsättningen för oreglerade skador. För de delar av avsättningen som diskonteras tillämpas en nominell ränta om 3,5 (3,5) procent och skadeinflation om 2,0 (2,0) procent alternativt en realränta om 1,5 (1,5) procent. Avsättningen för de delar som diskonteras uppgår till 5 737 (5 848) miljoner kronor före diskontering. Motsvarande belopp efter diskontering är 4 569 (4 587) miljoner kronor.

Förlustprövning

Företagets tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Förutbetalda anskaffningskostnader för försäkringsavtal

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknade av försäkringsavtal tas upp som en tillgång, förutbetalda anskaffningskostnader. Med försäljningskostnader avses till exempel provisioner, kostnader för marknadsföring av försäkringsprodukter, löner och andra kostnader för säljare som varierar med och som direkt eller indirekt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Anskaffningskostnaden aktiveras endast för homogena grupper av individuellt tecknade avtal som bedöms generera en vinstmarginal som minst täcker anskaffningskostnaderna. Förutbetalda anskaffningskostnader periodiseras på ett sätt som motsvarar periodisering av ej intjänade premier. Avskrivningstiden uppgår till tolv månader.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, skadereglering, administration, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring, kapitalavkastning kostnader samt i vissa fall övriga tekniska kostnader.

Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal, inklusive portföljpremier. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Avdrag görs för belopp som gottskrivits på grund av portföljåterdragning eller en förändring av återförsäkrarens andel av proportionella återförsäkringsavtal.

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrarens ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Bolaget bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal varje årsbokslut/kvartal. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången så skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen i skadeförsäkring

Från kapitalförvaltningens resultat förs kapitalavkastning över till försäkringsrörelsens resultat baserat på genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar för egen räkning efter avdrag för nettofordringar i försäkringsrörelsen. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar räntan på statsobligationer med en löptid som väsentligen överensstämmer med durationen för de försäkringstekniska avsättningarna.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktig resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Eventuellt tillkommande inkomstskatt som uppkommer vid utdelning redovisas vid samma tidpunkt som när utdelningen redovisas som en skuld.

I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Immateriella tillgångar

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser.

Goodwill och andra immateriella tillgångar med obestämbart livslängd, skrivs av i enlighet med ÅRL. Detta innebär avskrivning i normalfallet över fem år. I särskilda fall kan avskrivningstiden vara längre än fem år.

Övriga immateriella tillgångar

Tillgångarna består av egenutvecklade och förvärvade programvaror som bedömts medföra framtida ekonomiska fördelar. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning (se nedan) och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden uppgår till 5 år.

Byggnader och mark

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera avkastning. Rörelsefastigheter är fastigheter som innehas i syfte att brukas i den egna verksamheten. Såväl förvaltnings- som rörelsefastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Samtliga värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Det verkliga värdet baseras på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Värderingarna utförs normalt en gång per år. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalkyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet.

Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betalad och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, samt vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar.

Företaget har som princip att hänföra samtliga dessa placeringstillgångar som är finansiella instrument och som inte är aktier i dotter- eller intresseföretag till kategorin Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Beräkning av verkligt värde

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrumenten.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad betalkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i så kallade alternativa placeringar, samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar, vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar samt en placering i räntebärande värdepapper som redovisas i balansposten obligationer och räntebärande värdepapper.

Den samlade resultateffekten från finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde i balansräkningen och som är värderade med hjälp av värderingstekniker där antagandena inte stöds av priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument och inte heller baseras på tillgänglig observerbar marknadsinformation, uppgick till netto – 63 (76) miljoner kronor.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

Onoterade aktier och andelar utgörs främst av investeringsfonder. Verkligt värde för så kallade fond i fond innehav tas fram genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Värdering av fond i fond sker av extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Värdering för innehav i Private Equity fonder sker av respektive förvaltare enligt IPEVCs (International Private Equity and Venture Capital association) regelverk.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Derivat

Värdering tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå, värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller.

Övriga finansiella placeringstillgångar

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, övriga finansiella placeringstillgångar förutom de organisatoriska innehav som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån lämnade till koncernföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteutgifter. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Folksam Sak har inte hänfört några skulder till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av finansiella instrument

Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar i kategorin lånefordringar/kundfordringar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar Folksam Sak om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflödena diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet.

Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs/intäktsförs över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, vilket kan skilja sig åt från vad som de facto erlagts som leasingavgift under året.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas i det tekniska resultatet.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilken uppgår till 5 år för samtliga redovisade maskiner och inventarier.

Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterföretag och intresseföretag med mera

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när Folksam Sak har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner och liknande förpliktelser

Folksam Saks principer för redovisning av pensioner beskrivs i not 47.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Tillgångar klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när tillgångarna kommer att realiseras genom försäljning, snarare än genom fortsatt användande. Detta sker till exempel när:

- Folksam träffat bindande avtal om försäljning.
- Styrelsen beslutat och offentliggjort en plan för avveckling av verksamheten och därmed avyttring av tillgångar.

Vid klassificering som innehav för försäljning, redovisas anläggningstillgångar till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. En avvecklad verksamhet är en del av ett företags verksamhet som representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område eller är ett dotterföretag som förvärvats uteslutande i syfte att vidare säljas. För år 2009 har inga tillgångar klassificerats som tillgångar som innehas för försäljning.

Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2.2.

Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärdet efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Koncernbidrag och aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag i första hand enligt en substansvärde-metod. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde.

Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Företaget redovisar koncernbidrag och aktieägartillskott i enlighet med uttalandet från Rådet för finansiell rapportering (UFR 2). Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats och erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt. I normalfallet påverkas aktuell skatt men det kan finnas situationer då uppskjuten skatt påverkas istället.

Koncernbidrag som är att jämställa med en utdelning redovisas som en utdelning. Det innebär att erhållet koncernbidrag och dess aktuella skatteeffekt redovisas över resultaträkningen. Lämnat koncernbidrag och dess aktuella skatteeffekt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel.

Koncernbidrag som är att jämställa med aktieägartillskott redovisas, med beaktande av aktuell skatteeffekt, hos mottagaren direkt mot balanserade vinstmedel. Givaren redovisar koncernbidraget och dess aktuella skatteeffekt som investering i andelar i koncernföretag, i den mån nedskrivning ej erfordras.

Beskrivning av karaktär och syfte med reservposter under eget kapital

Garantikapital

Garantikapital har till funktion att tillföra ömsesidiga företag erforderligt start- och rörelsekapital.

Eget kapital i obeskattade reserver

I koncernredovisningen redovisas eget kapitaldelen (73,7 procent) av obeskattade reserver som Eget kapital i obeskattade reserver.

Reservfond

Syftet med reservfonden var att spara en del av nettovinsten som inte gick åt för täckning av balanserad förlust. Avsättning till reservfond är inte längre erforderlig.

Kapitalandelsfond

Här redovisas belopp som härrör från att andelar i intresseföretag som tagits upp till ett högre värde än i närmast föregående balansräkning med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

Balanserad förlust

Balanserade förluster i koncernen utgörs av årets resultat samt föregående års balanserade förluster efter eventuell vinstutdelning till minoritetsägare. Styrelsen lämnar förslag till utdelning. Utdelningens storlek beslutas av bolagsstämman.

Not 2 Upplysningar om risker

Upplysningar om risker

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag. Nedanstående not omfattar en beskrivning av Folksam Saks riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och strategiska risker.

Koncernövergripande riskhantering

Folksamgruppens risker hanteras enligt en koncerngemensam metod som innebär en helhetssyn på koncernens riskexponering. Den koncernövergripande riskhanteringen syftar till att ge vd:ar och styrelser en samlad bild över Folksamgruppens risker och att möjliggöra en effektiv styrning av de risker som identifieras. Övergripande riskhantering, på ett sammantaget och strukturerat vis, ökar Folksamgruppens förståelse och kunskap om de risker och möjligheter som berör gruppen. Nedan följer en översiktlig beskrivning av processen samt av organisation och ansvarsfördelning.

Folksamgruppens riskhantering delas in i tre olika områden där varje område består av olika riskkategorier som utgör en del av den totala riskbilden. De olika områdena är risker inom försäkringsverksamheten, finansverksamheten samt all verksamhet.

En kategorisering av Folksamgruppens risker som kan uppstå inom ramen för Folksamgruppens verksamhet redovisas i tabellen nedan.

Risker inom försäkringsverksamheten	Risker inom finansverksamheten	Risker inom all verksamhet
Premieantaganden	Marknadsrisk	Operativrisk
Reservsättningsantaganden	Kredit- motpartsrisk	Strategiskrisk
Överskottshantering	Likviditetsrisk	Ryktesrisk
	Koncentrationsrisk	

Processen

Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker i en organisation blir alltmer viktigt för ett företag. Riskhanteringen ger åtgärdsberedskap samt möjlighet att planera och genomföra aktiviteter för att hantera risker. Risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande medan risker som inte hanteras rätt kan leda till skador och stora kostnader.

Riskhanteringsarbetet inom Folksamgruppen är en enhetlig och sammanhängande process som syftar till att hantera väsentliga risker som Folksamgruppen kan exponeras för.

I samband med den årliga verksamhetsplaneringen genomförs en omfattande riskgenomgång. Ett stort antal risker identifieras utifrån ansvarsområden, de övergripande målen och de arbetsuppgifter respektive organisatorisk enhet ansvarar för. Identifiering av risker sker i första hand utifrån den operativa strukturen (inte den juridiska). Till samtliga risker kopplas uppgifter om vilka enheter och vilka bolag som berörs. Samtliga risker värderas utifrån två perspektiv, dels vilken sannolikheten är att händelsen inträffar och dels vilken påverkan den har. Trafikljuset som är Finansinspektionens tillsynsverktyg används också som en metod för att värdera försäkrings- och finansiella risker.

Samtliga risker som identifieras tilldelas en riskägare. Till riskerna kopplas också åtgärder för att hantera och förebygga riskerna. De åtgärdsansvariga återfinns oftast i ledningsgrupperna. Riskerna ska, liksom de åtgärder som är knutna till dessa, kontinuerligt följas upp. Gemensamma uppföljningar sker också för att få samtidiga avstämningar av risksituationen. Rapportering sker till koncernledning, vd och till styrelserna genom en skriftlig riskrapport.

Organisation och ansvarsfördelning

Folksamgruppens riskhanteringsorganisation är uppbyggd på följande sätt.

Styrelsen

Styrelserna ska se till att riskhantering och uppföljning av risker är tillfredsställande. Styrelserna fastställer de riktlinjer som ska gälla för riskhantering och intern kontroll.

Riskavdelningen

Chefen för riskavdelningen ansvarar för att sammanställa, analysera och rapportera den övergripande riskbilden till styrelser och verkställande direktörer. Riskavdelningen ska vara en självständig avdelning som säkerställer oberoende riskkontroll. Chefen för riskavdelningen ansvarar dessutom för att förvalta och utveckla Folksamgruppens övergripande riskhanteringsprocess samt att säkerställa att den följs.

Riskkommitté

Riskkommittén ska övervaka riskutvecklingen på en aggregerad nivå. Riskkommittén ska bereda och diskutera frågor relaterade till risk och stödja chefen för riskavdelningen i bedömningen av Folksamgruppens totala riskexponering och att säkerställa att bilden över densamma är rimlig. Detta innebär att kommittén har ett stort ansvar för att tillse att materialet är fullständigt och riktigt. För att säkerställa att så är fallet genomför Riskkommittén kvalitetssäkringar i form av genomgångar av utvalda delar av materialet. Kommittén fattar också beslut i frågor avseende exempelvis förändringar i utförda riskvärderingar och behandlar även frågor gällande exempelvis interna processer. Rapportering till kommittén sker också från genomförda granskningar och analyser, vilka ibland är genomförda direkt på uppdrag av Riskkommittén.

Organisation för hantering av risker inom försäkringsverksamheten

Det generella interna styrningsverktyget när det gäller prissättning av försäkringsrisker och reservavsättningar är de försäkringstekniska riktlinjerna, som beslutas av bolagets styrelse. Av dessa framgår bland annat vad som ska gälla för de antaganden som används vid bestämning av premier och avsättning av reserver.

Folksam Saks styrelse har också fastställt teckningsriktlinjer och reservsättningsinstruktion. Av teckningsriktlinjerna framgår vilken typ av försäkringar Folksam Sak ska teckna och vilka teckningslimiter som ska gälla. Reservsättningsinstruktionen behandlar bland annat vilka reserver som bör fastställas för de olika delarna av försäkringsverksamheten.

Chefaktuarien

- ansvarar för värderingen av försäkringsåtagandena.
- arbetar fram och föreslår förändringar i Försäkringstekniska riktlinjer
- arbetar fram och föreslår tillsammans med affärsansvariga förändringar i teckningsriktlinjer
- arbetar fram och föreslår förändringar i reservsättningsinstruktionen.

Organisation för hantering av risker inom finansverksamheten

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av bolagets tillgångar och anger ramar och riktlinjer för verksamheten. VD ansvarar för förvaltningen av bolagets tillgångar inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna.

Finanskommittén är VD:s forum för uppföljning av tillgångsförvaltningen och beslut rörande riskstyrningen.

Kapitalförvaltningen i Folksam är organiserad så att Finansavdelningen svarar för den löpande finansiella riskstyrningen och föreslår strategisk placeringsinriktning. Avdelningen svarar även för all derivathantering med syfte att styra risknivån i bolaget på en övergripande nivå. Avdelningen för ansvarsfullt ägande ansvarar för bolagsstyrning, miljö- och etikanalys och bolagets etiska placeringsregler.

Förvaltningen av direktägda fastigheter och alternativa placeringar hanteras av två separata avdelningar inom Folksam organisation.

Avdelningen för alternativa placeringar svarar även för förvaltningen av indirekt ägda fastigheter. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt all värdepappersadministration sköts av Swedbank Robur.

I syfte att skapa en oberoende riskkontroll har uppföljningen organiserats enligt följande:

- Finansavdelningen ansvarar för att föreslå placeringsstrategi för styrelsen och har en beställarroll vad gäller löpande kapitalförvaltningstjänster.

- Chefen för Riskavdelningen är huvudansvarig för att uppföljning sker på daglig basis enligt de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjer, placeringsreglementen och fondbestämmelser och för att rapportering sker av överträdelser till styrelser och VD inom respektive bolag.
- Swedbank Robur ansvarar, enligt Kapitalförvaltningsavtalet, för att limitkontroll enligt placeringsriktlinjer, placeringsreglementen och fondbestämmelser genomförs samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Riskavdelningen och Finansavdelningen.

Risker i försäkringsverksamheten

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna samt trygga att reservavsättningarna är tillräckliga säkerställer Folksam Saks långsiktiga lönsamhet. Risker liksom principer och verktyg för riskhantering skiljer sig åt för olika typer av försäkringskontrakt. I avsnittet om riskkoncentrationer beskrivs risker förknippade med de olika typerna av kontrakt Folksam Sak tecknar.

Premieantaganden - risker vid tecknande

Teckningsrisken är risken att den beräknade premien och övriga intäkter i försäkringen inte kommer att motsvara de faktiska skade- och driftskostnaderna förknippade med försäkringen. För att reducera teckningsrisker finns olika metoder.

För Folksam Sak, som har en stor exponering mot konsumentförsäkring, är det viktigt att löpande se över prissättningen av försäkringskontrakten. Underlag till analysen hämtas från databaser som innehåller information om historisk exponering och skaderesultat. Denna information analyseras regelbundet med olika typer av statistiska metoder. Vid behov görs förändringar i prissättningen som träder i kraft vid förnyelsen av avtalen.

Utöver prissättningen ser Folksam Sak även löpande över försäkringsvillkor och teckningsregler i syfte att diversifiera riskurvalet och få täckning för de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalet. I samband med detta anges också limiter och andra begränsningar för att säkerställa att riskurvalet är anpassat efter den övergripande affärsplan och riktlinjer som styrelsen fastställt.

Teckningsrisken är generellt högre inom personförsäkring än inom egendomsförsäkring, anledningen till detta är att personskador generellt sätt tar längre tid att reglera och att det därmed är svårare att fånga upp nya trender. Den långa handläggningstiden innebär också att eventuella lagförändringar kan få större effekter.

I stort sett samtliga försäkringskontrakt löper på ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsgivaren att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Folksam Sak tecknar försäkringar i hela Sverige i samtliga de stora försäkringsklasserna. Försäkringsportföljen är tack vare det stora antalet kunder väldiversifierad, dock med en viss övervikt på gruppörsäkringar och en undervikt av företagsförsäkringar som är ett relativt nystartat område. Försäkringarna som är knutna till gruppörsäkringsavtalen är väl spridda både åldersmässigt och geografiskt, vilket innebär att koncentrationsrisken är begränsad.

De stora försäkringsbestånden inom olycksfall och boende gör att risken vid naturskador är stor, men ett återförsäkringprogram med ett maximalt självbehåll på 20 mkr finns och ses över årligen.

Tecknings-, katastrof- och koncentrationsrisk hanteras genom att löpande se över prissättning, villkor, riskurvals- och teckningsregler i syfte att främja en stabil och förutsägbar kostnadsutveckling. Därtill är det viktigt att ha ett adekvat återförsäkringsprogram. Folksam har en analysgrupp med uppgift att inför varje verksamhetsår ta fram ett förslag till ett till verksamhetens karaktär och omfattning anpassat återförsäkringsprogram. Programmet fastställs sedan av koncernledning och styrelse.

Syftet med återförsäkringsprogrammet är

- att ge skydd mot större skador och därigenom undanröja kraftiga svängningar i affärsresultatet mellan åren
- att täcka överskjutande risknivåer i de eventuella fall där bolagets exponering kan överskrida fastställda gränser.

Sedan år 2000 har Folksam Sak en kvotåterförsäkring avseende trafikförsäkring som täcker skador som inträffat år 1999 och tidigare. I posten Återförsäkrarens andel av avsättningar för oreglerade skador ingår kvotåterförsäkringen med 960 Mkr. Folksam Sak kommer att erhålla betalning mellan år 2010 och 2019 med motsvarande belopp.

Folksam har för år 2009 valt att återförsäkra sin verksamhet genom i första hand icke proportionella återförsäkringslösningar med självbehåll anpassade till förutsättningarna i respektive försäkringsklass. Denna typ av återförsäkring minskar riskexponeringen för Folksam.

Reservsättningsantaganden – risker vid beräkning av reserver

Reservsättningsrisken, dvs. risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador, hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador och utbetalningsströmmar. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.

Olika typer av skador hanteras på skilda sätt och ändrade lagar, regler, rutiner eller överenskommelser kan innebära att den framtida skadeutvecklingen skiljer sig från den historiska. Ansvar- och personsador är relativt få och tar lång tid att reglera vilket gör att de är svåra att uppskatta och bedömningen försvåras av t ex olikheter i inflationstakt och dödlighet över tiden. Egendomsskador däremot är betydligt fler till antalet och har betydligt kortare regleringstider, vilket gör uppskattningarna säkrare. Stora skadehändelser, som till exempel stormar, kan dock försvåra uppskattningen. Det handlar ofta om unika händelser där den historiska informationen och kunskapen inte alltid är applicerbar.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Skadeförsäkring

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som nämnts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen.

Nedanstående känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på brutto och nettoavsättningar (exklusive skadelivräntor och avsättning för framtida skaderegleringskostnader), vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden har därmed inte tagits.

Koncernen Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringstekniska avsättningar		13 727		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 100	- 1 373	- 1 373
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 100	- 1 373	- 1 373
2008				
Försäkringstekniska avsättningar		13 934		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 327	- 1 393	- 1 393
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 327	- 1 393	- 1 393
Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar netto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringstekniska avsättningar		12 658		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 031	- 1 373	- 1 373
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 031	- 1 373	- 1 373
2008				
Försäkringstekniska avsättningar		12 666		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 059	- 1 393	- 1 393
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 059	- 1 393	- 1 393
Moderföretaget Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringstekniska avsättningar		12 904		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 195	- 1 290	- 1 290
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 195	- 1 290	- 1 290
2008				
Försäkringstekniska avsättningar		13 109		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 420	- 1 311	- 1 311
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 420	- 1 311	- 1 311
Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar netto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringstekniska avsättningar		11 848		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	13 139	- 1 290	- 1 290
Genomsnittligt antal skador	+10%	13 139	- 1 290	- 1 290
2008				
Försäkringstekniska avsättningar		11 848		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	13 149	- 1 311	- 1 311
Genomsnittligt antal skador	+10%	13 149	- 1 311	- 1 311

Skadelivräntor

Känslighetsanalysen har genomförts genom att mäta effekten på brutto och nettoavsättningar, vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden här därmed inte tagits. Notera att förändringar i nedanstående antaganden är icke-linjära. Känslighetsinformationen beror även av ekonomiska omständigheter så som kostnaden för och tidsvärdet av optioner och garantier kopplade till kontrakten. Den metod som använts för att mäta känslighet har inte ändrats i jämförelse med tidigare period.

Koncernen				
Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringsteknisk avsättningar		3 080		
Ökad livslängd	+ 1 år	3 081	- 57	- 57
Minskad ränta	- 1%-enhet	3 086	- 431	- 431
Ökad inflation	+ 1%-enhet	3 081	- 38	- 38
2008				
Försäkringsteknisk avsättningar		2 936		
Ökad livslängd	+ 1 år	2 990	- 54	- 54
Minskad ränta	- 1%-enhet	3 347	- 411	- 411
Ökad inflation	+ 1%-enhet	2 973	- 37	- 37
Moderföretaget				
Antagande	Förändring i antaganden %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2009				
Försäkringstekniska avsättningar		3 060		
Ökad livslängd	+ 1 år	3 061	- 56	- 56
Minskad ränta	- 1%-enhet	3 063	- 428	- 428
Ökad inflation	+ 1%-enhet	3 061	- 38	- 38
2008				
Försäkringstekniska avsättningar		2 916		
Ökad livslängd	+ 1 år	2 970	- 54	- 54
Minskad ränta	- 1%-enhet	3 324	- 408	- 408
Ökad inflation	+ 1%-enhet	2 952	- 36	- 36

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Nedanstående tabeller visar den uppskattade totala brutto- respektive nettokostnaden för oregerade skador, både rapporterade och IBNR, vid slutet av varje skadeår. Tabellerna visar också utbetalningar hänförliga till dessa skador. Diskonteringseffekter framgår längst ned i varje tabell.

Mkr	Alla tidigare år	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt
Koncernen								
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (brutto)		5 477	5 380	5 191	5 149	5 191	5 658	32 046
Ett år senare		5 438	5 353	5 196	5 131	5 164		
Två år senare		5 370	5 343	5 122	5 068			
Tre år senare		5 358	5 271	5 028				
Fyra år senare		5 248	5 244					
Fem år senare		5 241						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2009-12-31		5 241	5 244	5 028	5 068	5 164	5 658	
Akkumulerade utbetalda försäkringsersättningar		4 373	4 330	4 039	3 898	3 632	2 796	23 069
Avsättning för oregerade skador	5 894	868	913	989	1 170	1 531	2 862	14 228
Akkumulerat över/underskott		236	137	163	81	27		
D:o i % av initial skadekostnad		4,3 %	2,5 %	3,1 %	1,6 %	0,5 %		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	5 894	868	913	989	1 170	1 531	2 862	14 228
Diskonteringseffekt								508
Total avsättning för oregerade skador redovisad i balansräkningen (brutto)								13 720
Mkr	Alla tidigare år	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt
Koncernen								
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (netto)		4 952	5 207	5 180	5 129	5 189	5 646	31 303
Ett år senare		4 957	5 177	5 176	5 080	5 168		
Två år senare		4 878	5 160	5 091	5 018			
Tre år senare		4 868	5 094	4 999				
Fyra år senare		4 752	5 066					
Fem år senare		4 733						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2009-12-31		4 733	5 066	4 999	5 018	5 168	5 646	
Akkumulerade utbetalda försäkringsersättningar		3 800	4 049	3 842	3 566	2 499	2 799	20 554
Avsättning för oregerade skador	3 082	933	1 017	1 158	1 452	2 669	2 848	13 159
Akkumulerat över/underskott		219	140	181	111	21		
D:o i % av initial skadekostnad		4,4 %	2,7 %	3,5 %	2,2 %	0,4 %		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	3 082	933	1 017	1 158	1 452	2 669	2 848	13 159
Diskonteringseffekt								508
Total avsättning för oregerade skador redovisad i balansräkningen (netto)								12 651

Mkr	Alla tidigare	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt
Moderföretaget	år							
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (brutto)		4 980	4 863	4 643	4 634	4 622	5 013	28 755
Ett år senare		4 956	4 827	4 648	4 615	4 604		
Två år senare		4 896	4 821	4 581	4 548			
Tre år senare		4 888	4 753	4 501				
Fyra år senare		4 780	4 729					
Fem år senare		4 775						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2009-12-31		4 775	4 729	4 501	4 548	4 604	5 013	
Akkumulerade utbetalda försäkrings- ersättningar		3 958	3 867	3 567	3 452	3 202	2 464	20 510
Avsättning för oreglerade skador	5 751	817	862	934	1 096	1 402	2 549	13 412
Akkumulerat över/underskott		205	134	141	86	18		
D:o i % av initial skadekostnad		4,1 %	2,8 %	3,0 %	1,9 %	0,4 %		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	5 751	817	862	934	1 096	1 402	2 549	13 412
Diskonteringseffekt								- 508
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (brutto)								12 904
Mkr	Alla tidigare	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt
Moderföretaget	år							
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (netto)		4 657	4 708	4 635	4 615	4 621	5 010	28 246
Ett år senare		4 675	4 671	4 635	4 566	4 612		
Två år senare		4 605	4 665	4 561	4 501			
Tre år senare		4 599	4 596	4 484				
Fyra år senare		4 485	4 571					
Fem år senare		4 467						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2009-12-31		4 467	4 571	4 484	4 501	4 612	5 010	
Akkumulerade utbetalda försäkrings- ersättningar		3 585	3 606	3 380	3 122	2 069	2 464	18 226
Avsättning för oreglerade skador	2 936	882	966	1 104	1 379	2 543	2 546	12 356
Akkumulerat över/underskott		190	137	151	114	10		
D:o i % av initial skadekostnad		4,1 %	2,9 %	3,2 %	2,5 %	0,2 %		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	2 936	882	966	1 104	1 379	2 543	2 546	12 356
Diskonteringseffekt								- 508
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (netto)								11 848

Risker i Finansverksamheten

Förvaltningsprinciper

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att under gällande risk- och placeringsrestriktioner på bästa sätt bidra till en stabil och konkurrenskraftig premie. Folksam vision är att bidra till ett långsiktigt och hållbart samhälle där individen känner trygghet. Ett steg i arbetet mot denna vision är att Folksam ställer etiska krav på de företag där placeringar görs.

Principer för val av strategisk placeringsinriktning

Indata utgörs bland annat av tillgångarna, skulderna och deras egenskaper - såsom förväntad avkastning, risk och korrelation – samt prognoser för försäkringsrörelsens utveckling. Optimeringen av den totala tillgångsportföljen görs med utgångspunkten att bolaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Uppfyllandet av de legala restriktionerna om skuldtäckning och solvens har högsta prioritet vid valet av strategisk placeringsinriktning. Därtill ska särskild hänsyn tas till Finansinspektionens trafikljusmodell. Först därefter ska bolagets interna riskpreferenser och affärsmål tas i beaktande. Den strategiska placeringsinriktning som fastställs tjänar sedan som utgångspunkt för tillgångsförvaltningen. Förvaltarna får, inom vissa ramar, avvika från den strategiska placeringsinriktningen om det bedöms vara gynnsamt för avkastningen.

Portföljstruktur

Den totala tillgångsportföljen i Folksam Sak är sammansatt av sju delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar, valuta, säkringsinstrument och bolagsstrategiska innehav. Säkringsinstrument är placeringar vars huvudsyfte är matcha placeringsrisker i åtagandena, t ex en ränteswap för att reducera balansräkningens räntekänslighet. Bolagsstrategiska innehav är innehav som anses vara av särskilt strategiskt värde för bolaget. Endast styrelsen får fatta beslut om placeringar av detta slag. Typexempel på en sådan placering är aktier i koncernföretag.

Kredit- och motpartsrisk

Med kreditrisk förstås risken att en räntebärande placering förlorar i värde till följd av att emittenten nedgraderas ratingmässigt eller går i konkurs. Med motpartsrisk förstås risken för att motparten inte kan fullfölja sin del av avtalet.

Bolaget har som policy att endast tillåta placeringar i värdepapper med mycket hög kreditvärdighet. Kredit-/motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara mycket små. Den maximala kreditriskexponeringen (efter avdrag för värde av säkerheter) bolaget är exponerat för olika klasser av finansiella tillgångar framgår av nedanstående tabell.

Mkr		Brutto	Erhållna säkerheter	Netto
Maximal kreditriskexponering				
Koncernen 2009				
Tillgångsklass				
	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 773	–	18 773
	Övriga lån	88	–	88
	Derivat	330	–	330
	Fordringar	476	6	470
	Upplupna ränteintäkter	299	–	299
Koncernen 2008				
Tillgångsklass				
	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19 788	–	19 788
	Övriga lån	88	–	88
	Derivat	13	–	13
	Fordringar	2 862	6	2 856
Moderföretaget 2009				
Tillgångsklass				
	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17 389	–	17 389
	Övriga lån	88	–	88
	Derivat	330	–	330
	Fordringar	558	6	552
	Upplupna ränteintäkter	279	–	279

Mkr						Erhållna		
Maximal kreditriskexponering (forts.)						säkerheter	Netto	
						Brutto		
Moderföretaget 2008								
Tillgångsklass								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						18 235	–	18 235
Övriga lån						88	–	88
Derivat						13	–	13
Fordringar						2 663	6	2 657
Mkr								
Kreditkvalitet på klasser av finansiella								
Tillgångar	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen	Totalt	
						rating		
Koncernen 2009								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	17 120	1 122	240	222	–	374	19 078	
Lån						88	88	
	17 120	1 122	240	222	–	462	19 166	
Koncernen 2008								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	17 825	1 273	358	268	101	262	20 087	
Moderföretaget 2009								
Obligationer och räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	15 844	1 038	212	219	–	355	17 668	
Lån						88	88	
	15 844	1 038	212	219	–	443	17 756	
Moderföretaget 2008								
Obligationer och räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	16 410	1 158	321	258	97	254	18 498	

Övriga finansiella tillgångar har ingen rating.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses den extra risk som ges av att bolaget har stora exponeringar mot en och samma motpart och att denna motpart helt eller delvis inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser mot bolaget. Bolagets största koncentrationsrisk ges av aktieinnehavet i Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av bolagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara små, dels genom de krav på kreditvärdighet som ställs för att en investering ska kunna ske och dels genom den diversifiering som ges genom bolagets placeringsinriktning. Att placeringarna som huvudregel ska kunna användas för skuldtäckning innebär också att risken för allt för stora enhandsengagemang hålls låg.

Väsentliga koncentrationer av kreditrisk

Per 2009-12-31 hade bolaget följande stora exponeringar (för räntebärande värdepapper, aktier, derivat och övriga finansiella placeringstillgångar):

Koncernen 2009	Totalt	Varav	Koncernen 2008	Totalt	Varav
		säkerställda bostadsobligationer			säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	5 427	1 839	Swedbank	3 503	1 550
Stadshypotek	3 249	3 492	SEB	2 151	2 097
Nordea	3 070	3 001	SHB	2 050	–
SEB	1 491	1 433	Nordea	1 669	1 635
SBAB	840	840	Landshypotek	1 234	1 234
Landshypotek	446	446	SBAB	938	938
Volvo	292	–	Länsförsäkringar	804	–
TeliaSonera	253	–	General Electric	628	–
SHB	243	–	Danske Bank	328	–
Robur Fond AB	155	–	Volvo	259	–

Moderföretaget 2009	Totalt	Varav	Moderföretaget 2008	Totalt	Varav
		säkerställda bostadsobligationer			säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	5 156	1 718	Swedbank	3 226	1 444
Stadshypotek	3 249	3 249	SEB	2 035	1 981
Nordea	2 861	2 801	SHB	1 930	–
SEB	1 401	1 343	Nordea	1 529	1 505
SBAB	777	777	Landshypotek	1 202	1 202
Landshypotek	413	413	SBAB	887	887
Volvo	283	–	Länsförsäkringar	804	–
TeliaSonera	236	–	General Electric	583	–
SCA	122	–	Danske Bank	328	–
Elektrolux	109	–	Volvo	259	–

Kreditrisk i återförsäkringsfordringar och återförsäkrarens andel av oreglerade skador

Folksam Saks återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre. Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls. Om ett bolag nedgraderas året eller åren efter ett kontraktår är det svårt att byta ut den återförsäkrare som blivit nedgraderad eftersom en del återförsäkringsavtal är extremt långsvansade som exempelvis svensk motoraffär. Det kan ta upp till 25-30 år innan en motorskada har blivit slutreglerad. I nedanstående tabell återges externa återförsäkrarens fördelning på kreditbetyg.

Mkr	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
Koncernen 2009							
Exponering	1 133	55	36	– 1	–	50	1 273
Koncernen 2008							
Exponering	1 283	83	51	0	–	82	1 499
Moderföretaget 2009							
Exponering	1 133	54	35	– 1	–	49	1 271
Moderföretaget 2008							
Exponering	1 283	78	46	– 1	–	82	1 489

Likviditetsrisker

Med likviditetsrisk förstås risken att bolaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt. Bolagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden. Genom att tillgångarna i huvudsak placeras i marknadsnoterade värdepapper med hög likviditet säkerställer placeringsstrategin att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger bolagets förväntade betalningsförpliktelser. På balansdagen utgjorde noterade värdepapper 88 (80) procent av placeringstillgångarna i koncernen och 86 (86) procent i moderföretaget, varav innehav i räntebärande placeringar utgivna av svenska staten svarade för 19 (25) procent motsvarande 4 775 (6 151) miljoner kronor i koncernen och 19 (23) procent motsvarande 4 465 (5 391) miljoner kronor i moderföretaget. Genomsnittlig duration på räntebärande tillgångar uppgick till 3,9 (3,1) år i koncernen 4,0 (3,1) år i moderföretaget.

Den genomsnittliga durationen för försäkringsskulderna för hela beståndet i koncernen är 5,2 (5,1) år och i moderföretaget 5,3 (5,2) år per den 31/12 2009. Under 2010 beräknas 3 354 (3 341) miljoner kronor betalas ut från försäkringsavtal i försäkringsersättningar i koncernen och 3 024 (3 016) miljoner kronor i moderföretaget. .

Marknadsrisker

Med marknadsrisk avses risken för att värdet på tillgångar och/eller skulder utvecklas ogynnsamt till följd av förändringar i marknadspriser. Bolaget delar in marknadsriskerna i fyra undergrupper: ränterisk, valutakursrisk, kurs-/prisrisk samt matchningsrisk.

Ränterisk

Med ränterisk förstås risken att nettot av bolagets räntebärande tillgångar och skulder sjunker i värde till följd av en förändring i ränteläget. Följande tabell illustrerar hur företaget är exponerad för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid. Med koncernen avses i tabellen bolagen Folksam Sak, Svenska Konsumentförsäkringar och Tre Kronor Försäkring AB.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder

Ränteexponering, Mkr	0–2 år	2–5 år	5 år–	Totalt
Koncernen 2009				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 534	9 007	4 528	19 069
Övriga lån	–	88	–	88
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	236	–	–	236
Summa	5 770	9 095	4 528	19 393
Skulder och avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	493	422	593	1 508
Skadelivräntor	351	475	2 254	3 080
Efterställda skulder	975	–	–	975
Garantikapital	500	–	–	500
Summa skulder och eget kapital	2 319	897	2 847	6 063
Netto, tillgångar och skulder	3 451	8 198	1 681	13 330
Räntebindningstider för tillgångar och skulder				
Ränteexponering, Mkr	0–2 år	2–5 år	5 år–	Totalt
Koncernen 2008				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 298	7 017	4 611	19 925
Övriga lån	–	–	98	98
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	41	–	9	50
Summa	8 339	7 017	4 717	20 073
Skulder och avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	551	468	652	1 671
Skadelivräntor	323	440	2 173	2 936
Efterställda skulder	600	375	–	975
Garantikapital	2 000	–	–	2 000
Summa skulder och eget kapital	3 474	1 283	2 825	7 582
Netto, tillgångar och skulder	4 864	5 734	1 893	12 491

Räntebindningstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0–2 år	2–5 år	5 år–	Totalt
Moderföretaget 2009				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	5 085	8 371	4 212	17 668
Övriga lån	–	88	–	88
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	225	–	–	225
Summa	5 310	8 459	4 212	17 981
Skulder och avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	493	422	593	1 508
Skadelivräntor	349	472	2 239	3 060
Efterställda skulder	975	–	–	975
Garantikapital	500	–	–	500
Summa skulder och eget kapital	2 317	894	2 832	6 043
Netto, tillgångar och skulder	2 993	7 565	1 380	11 938

Räntebindningstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0–2 år	2–5 år	5 år–	Totalt
Moderföretaget 2008				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	7 687	6 512	4 299	18 498
Övriga lån	–	–	88	88
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	– 32	–	–	– 32
Summa	7 655	6 512	4 387	18 554
Skulder och avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	551	468	652	1 671
Skadelivräntor	321	437	2 158	2 916
Efterställda skulder	600	375	–	975
Garantikapital	2 000	–	–	2 000
Summa skulder och eget kapital	3 472	1 280	2 810	7 562
Netto, tillgångar och skulder	4 183	5 232	1 577	10 992

Känslighetsanalys – ränterisk

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Riskparameter				
Ökning av marknadsräntan				
Värdeminskning räntebärande tillgångar	– 541	– 416	– 501	– 384
Minskning av redovisat värde på räntebärande skulder (inklusive realistiskt värderade försäkringsskulder)	652	422	626	422
Nettopåverkan årets resultat	112	7	125	38
Nettopåverkan eget kapital	112	7	125	38
Minskning av marknadsräntan				
Värdeökning räntebärande tillgångar	576	394	534	366
Ökning av redovisat värde på räntebärande skulder (inklusive realistiskt värderade försäkringsskulder)	– 707	– 458	– 677	– 458
Nettopåverkan årets resultat	– 131	– 64	– 143	– 91
Nettopåverkan eget kapital	– 134	– 64	– 143	– 91

Nominella och reala marknadsräntor har antagits minska eller öka om det ger sämsta resultatet med 0,99 (0,72) respektive 0,48 (0,50) procentenheter.

Valutakursrisk

Med valutakursrisk förstås risken att nettot av bolagets tillgångar och skulder sjunker till följd av en växelkursförändring. Normalt kurssäkras utländska innehav i alternativa placeringar och fastigheter. Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt
Koncernen 2009					
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	771	269	121	124	197
Fastigheter	–	140	–	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	92	–	–	14
Övriga tillgångar	208	830	1	1	3
Summa tillgångar	979	1 331	122	125	214
Övriga skulder och avsättningar	–	–	–	–	–
Summa skulder och avsättningar	–	–	–	–	–
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	979	1 331	122	125	214
Nominellt värde valutaterminer	– 628	– 369	–	–	–
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	351	962	122	125	214
Valutakursexponering					
	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt
Koncernen 2008					
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	819	201	62	81	101
Fastigheter	–	66	–	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	219	–	–	15
Övriga tillgångar	3	674	1	1	3
Summa tillgångar	822	1 160	63	82	119
Övriga skulder och avsättningar	–	0	0	0	–
Summa skulder och avsättningar	–	0	0	0	–
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	822	1 160	63	82	119
Nominellt värde valutaterminer	– 506	– 724	–	–	–
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	316	436	63	82	119
Valutakursexponering					
	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt
Moderföretaget 2009					
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	764	269	121	124	197
Fastigheter	–	140	–	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	92	–	–	14
Övriga tillgångar	208	829	1	1	3
Summa tillgångar	972	1 330	122	125	214
Övriga skulder och avsättningar	–	–	–	–	–
Summa skulder och avsättningar	–	–	–	–	–
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	972	1 330	122	125	214
Nominellt värde valutaterminer	– 628	– 369	–	–	–
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	344	961	122	125	214

Valutakurs exponering	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt
Moderföretaget 2008					
Placeringsstillgångar					
Aktier och andelar	811	198	62	81	101
Fastigheter	–	65	–	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	219	–	–	15
Övriga tillgångar	3	674	1	1	3
Summa tillgångar	814	1 156	63	82	119
Övriga skulder och avsättningar	–	0	0	0	–
Summa skulder och avsättningar	–	0	0	0	0
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	814	1 156	63	82	119
Nominellt värde valutaterminer	– 506	– 724	–	–	–
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	308	432	63	82	119

Känslighetsanalys – valutakursrisk

En ogynnsam förändring med 10 procent av bolagets nettoexponering mot utländska valutor (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt enligt nedanstående tabell.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
USD	– 35	– 32	– 34	– 31
EUR	– 96	– 44	– 96	– 43
GBP	– 12	– 6	– 12	– 6
JPY	– 13	– 8	– 13	– 8
Övrigt	– 21	– 12	– 21	– 12

Kurs-/prisrisk

Med kurs-/prisrisk förstås risken att värdet av bolagets aktier, fastigheter och alternativa placeringar sjunker i värde till följd av en kurs-/prisförändring.

Känslighetsanalys – kurs-/prisrisk

I nedanstående tabell redovisas påverkan på resultatet av en kursnedgång på 10 procent för aktier, fastigheter och alternativa placeringar. I beräkningarna har effekten på aktierelaterade derivat inkluderats.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Aktier	– 490	– 205	– 472	– 200
Fastigheter	– 111	– 189	– 111	– 189
Alternativa placeringar	– 17	– 47	– 16	– 46

Matchningsrisk

Med matchningsrisk förstås risken att nettot av bolagets tillgångar och skulder minskar till följd av att tillgångarnas sammansättning inte motsvarar skuldernas. Matchningsrisken mäts i enlighet med definitionerna i Finansinspektionens trafikljusmodell och får inte vara högre än att grönt ljus erhålls.

Derivat

Under året har handel skett med valutaterminer, aktieindexoptioner, aktieindexoptioner, ränteterminer och ränteoptioner. Handeln med valutaterminer har skett med syfte att eliminera valutakursrisken i portföljen. Syftet med handeln av aktieindexoptioner och aktieindexoptioner har varit att effektivisera förvaltningen. Handeln med ränteterminer och ränteoptioner har skett med syfte att justera ränteportföljens duration.

Beskrivning av kreditrisker i derivat

Kreditrisken för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker i derivat

Med marknadsrisk för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser etc.

Beskrivning av likviditetsrisker i derivat

Likviditetsrisken avser risken för att ett visst derivat ej kan avyttras/förvärvas utan större prispåverkan eller att transaktionen medför stora kostnader. Handel har endast skett med derivat i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken i innehavet är låg.

Risker i verksamheten

Med operativa risker avses risk för förlust beroende på felaktiga eller inte ändamålsenliga interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller beroende på externa händelser. Identifiering av operativa risker ingår som en del av den process som beskrivs ovan (Koncernövergripande riskhantering) och sker främst genom självutvärdering. För att kontrollera och minska de operativa riskerna tas åtgärder fram både för att hantera och förebygga dessa. Samtliga risker förses med riskägare och åtgärdsansvariga som bland annat ansvarar för att riskerna kontinuerligt följs upp. Information om realiserade risker samlas systematiskt i Folksamgruppens incidentrapporteringsystem. De incidenter som rapporteras kategoriseras och värderas -informationen om dessa incidenter utgör en viktig del vid den ovan nämnda självutvärderingen. Genom att hantera de operativa riskerna på ett samordnat och strukturerat vis ökar organisationens möjligheter att nå de uppsatta målen.

Strategiska risker är risker som ofta rör affärsmässiga beslut. De strategiska riskerna hanteras framför allt av koncernledning och styrelser. Val av affärsstrategier och samarbetspartners, resursfördelning och ackquisitioner är exempel på sådana riskområden.

Med ryktesrisk avses risken att intäkterna minskar på grund av förlorat anseende hos kunder, partner och myndigheter. Ryktesrisken är svår att bedöma men det är också en av de risker som kan vara väldigt skadlig om den inträffar.

(Redogörelse för redovisnings- och värderingsprinciper lämnas i not 1)

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 3. Premieinkomst				
Direkt försäkring i Sverige	8 597	8 099	7 641	7 248
Premier för mottagen återförsäkring ¹⁾	1	1	5	1
Premier för avgiven återförsäkring	- 46	- 60	- 39	- 49
	8 552	8 040	- 7 607	7 200

1) Varav mottagen återförsäkring från koncernföretag - - 4 -

Not 4. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Kapitalunderlaget utgörs av ett genomsnitt av de försäkringstekniska avsättningarna för Kalkylräntesatsen som har använts motsvarar räntenivån på statsobligationer med en löptid som refererar till de försäkringstekniska avsättningarnas genomsnittliga löptid (drygt 2 respektive 7 år). Hänsyn har tagits till de försäkringstekniska avsättningar som gjorts respektive år. Använd kalkylräntesats varierar mellan 1,17 procent och 3,61 procent beroende på produkt.

Mkr

Not 5. Försäkringsersättningar	2009			2008		
Koncernen						
Skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 2 796	-	- 2 796	- 2 345	1	- 2 344
Förändring i avsättning för oreglerade skador	- 2 862	12	- 2 850	- 2 848	0	- 2 848
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	8	-	8	- 26	-	- 26
Driftskostnader för skadereglering	- 713	-	- 713	- 670	-	- 670
Summa skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	- 6 363	12	- 6 351	- 5 889	1	- 5 888
Skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 2 589	199	- 2 390	- 2 465	201	- 2 264
Förändring i avsättning för oreglerade skador	2 530	- 211	2 319	3 212	- 175	3 037
Utbetalda skadelivräntor	- 180	-	- 180	- 163	0	- 163
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 145	-	- 145	- 138	0	- 138
Summa skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	- 384	12	- 396	445	26	472
Summa försäkringsersättningar	- 6 747	0	- 6 747	- 5 443	27	- 5 416
Totalt utbetalda försäkringsersättningar	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 5 386	199	- 5 187	- 4 810	202	- 4 608
Utbetalda skadelivräntor	- 180	-	- 180	- 163	0	- 163
Driftskostnader för skadereglering	- 712	-	- 712	- 670	0	- 670
Utbetalda försäkringsersättningar	- 6 278	199	- 6 079	- 5 643	202	- 5 441
Förändring i Avsättning för oreglerade skador	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	- 53	- 204	- 257	- 134	- 175	- 309
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	- 274	0	- 274	498	-	498
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 145	-	- 145	- 138	-	- 138
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	8	-	8	- 26	-	- 26
Summa	- 464	- 204	- 668	200	- 175	25
Summa försäkringsersättningar	- 6 742	- 5	- 6 747	- 5 443	27	- 5 416

Mkr

Not 5. Försäkringsersättningar (forts)

2009

2008

Moderföretaget

Skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 2 464	-	- 2 464	- 2 069	0	- 2 069
Förändring i avsättning för oreglerade skador	- 2 549	3	- 2 546	- 2 554	1	- 2 553
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	5	-	5	- 28	-	- 28
Driftskostnader för skadereglering	- 662	-	- 662	- 624	-	- 624
Summa skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	- 5 670	3	- 5 667	- 5 275	1	- 5 274

Skadekostnader hänförliga till tidigare

års verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 2 345	193	- 2 152	- 2 256	197	- 2 059
Förändring i avsättning för oreglerade skador	2 249	- 208	2 041	2 990	- 173	2 817
Utbetalda skadelivräntor	- 180	-	- 180	- 163	-	- 163
Förändringar i avsättning för skadelivräntor	- 145	-	- 145	- 138	-	- 138
Summa skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	- 421	- 15	- 436	433	24	457

Summa försäkringsersättningar - 6 091 - 12 - 6 103 - 4 842 25 - 4 817

Totalt utbetalda försäkringsersättningar	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 4 809	193	- 4 616	- 4 325	197	- 4 128
Utbetalda skadelivräntor	- 180	-	- 180	- 163	0	- 163
Driftskostnader för skadereglering	- 662	-	- 662	- 624	0	- 624
Utbetalda försäkringsersättningar	- 5 651	193	- 5 458	- 5 112	197	- 4 915

Förändring i Avsättning för oreglerade skador	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	1	- 205	- 204	- 95	- 172	- 267
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	- 301	-	- 301	531	-	531
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 145	-	- 145	- 138	-	- 138
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	5	-	5	- 28	-	- 28
Summa	- 440	- 205	- 645	270	- 172	98
Summa försäkringsersättningar	- 6 091	- 12	- 6 103	- 4 842	25	- 4 817

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 6. Driftskostnader				
Specifikation av resultatposten driftskostnader				
Anskaffningskostnader ¹⁾	- 813	- 705	- 677	- 574
Förändring av Förutbetalda anskaffningskostnader	39	25	44	31
Administrationskostnader ²⁾	- 871	- 1 143	- 787	- 1 050
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-	- 1	-	- 1
	- 1 645	- 1 824	- 1 420	- 1 594
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	- 713	- 679	- 662	- 624
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	- 35	- 26	- 33	- 23
Kostnader för fastighetsförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	- 4	- 3	- 4	- 3
	- 752	- 708	- 699	- 650
Summa driftskostnader	- 2 397	- 2 533	- 2 119	- 2 244
¹⁾ Varav provisioner i direktförsäkring	- 279	- 202	- 143	- 70
²⁾ Varav erlagda provisioner till koncernföretag i mottagen återförsäkring	-	-	-	-
	2009	2008	2009	2008
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Direkta och indirekta personalkostnader	- 1 486	- 1 678	- 1 454	- 1 642
Lokalkostnader	- 169	- 164	- 167	- 161
Avskrivningar	- 42	- 41	- 37	- 36
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-	- 1	-	- 1
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	- 700	- 649	- 461	- 405
	- 2 397	- 2 533	- 2 119	- 2 245
Operationella leasingavtal (leasetagare)				
Operationell leasing där företaget är leasetagare avser i huvudsak kostnader för lokaler, bilar och PC-utrustning.				
Totala framtida minimileaseavgifter				
Förfallotidpunkter	2009	2008	2009	2008
<1 år	- 169	- 162	- 169	- 162
1–5 år	- 450	- 335	- 450	- 335
>5 år	- 34	- 38	- 34	- 38
Summa	- 653	- 535	- 653	- 535
Totala leasingavgifter under perioden	- 187	- 190	- 187	- 191
varav minimileaseavgifter	- 165	- 172	- 165	- 173
varav variabla avgifter	- 22	- 18	- 22	- 18
Arvode och kostnadsersättningar till revisorer				
KPMG				
Revisionsarvode	- 5	- 7	- 4	- 5
Andra uppdrag	- 1	- 3	- 1	- 3
BDO				
Revisionsarvode	-	- 1	-	0
Övriga				
Revisionsuppdrag	0	0	0	0
	- 6	- 11	- 5	- 8

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 7. Kapitalavkastning, intäkter				
Hyresintäkter från byggnader och mark	71	64	71	64
Erhållna utdelningar	71	202	136	214
varav övriga erhållna utdelningar	57	89	50	89
varav koncernbidrag	–	–	86	125
varav resultatandel i intresseföretag	14	113	–	–
Ränteintäkter m m				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	596	925	554	861
Koncernföretag	–	–	1	1
Övriga ränteintäkter	36	65	30	59
varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	36	68	31	60
Återförda nedskrivningar				
Aktier och andelar	–	–	–	123
Övriga placeringstillgångar	–	–	–	–
Valutakursvinst netto	0	21	–	21
Realisationsvinst, netto				
Byggnader och mark	300	–	300	–
Aktier och andelar	–58	36	–	77
Räntebärande värdepapper	29	–	–	–
Övriga placeringstillgångar	0	–	–	–
	1 045	1 313	1 092	1 420

Operationella leasingavtal (leasegivare)

Operationell leasing där företaget är leasegivare avser intäkter för lokaler.

Totala framtida minimileaseavgifter

Förfallotidpunkt	2009	2008	2009	2008
<1 år	93	79	93	79
1–5 år	252	179	252	179
>5 år	16	23	16	23
Summa	361	281	361	281
Totala leasingavgifter under perioden	100	94	100	94
varav minimileaseavgifter	82	78	82	78
varav variabla avgifter	18	16	18	16

Not 8. Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Aktier och andelar	1 380	–	1 360	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	601	–	551
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	12	–	11
	1 380	613	1 360	562

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 9. Kapitalavkastning, kostnader				
Driftskostnader för byggnader och mark	- 44	- 43	- 44	- 43
Kapitalförvaltningskostnader	- 35	- 26	- 33	- 23
Räntekostnader m m				
Koncernföretag	-	-	0	- 1
Övriga räntekostnader	- 171	- 238	- 171	- 237
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde				
med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	- 171	- 238	- 171	- 238
Av- och nedskrivningar				
Aktier och andelar	-	5	-	-
Övrig placeringstillgångar	-	-	-	-
Valutakursförlust, netto	- 47	- 2	- 45	-
Realisationsförlust, netto				
Aktier och andelar	-	- 17	- 68	-
Räntebärande värdepapper	-	- 153	-	- 141
	- 297	- 474	- 361	- 445

Not 10. Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Byggnader och mark	- 119	- 69	- 119	- 69
Aktier och andelar	-	- 822	-	- 821
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	- 69	-	- 48	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	- 28	-	- 28	-
	- 216	- 891	- 195	- 890

Not 11. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument**Koncernen 2009****Finansiella tillgångar****Finansiella tillgångar värderade till
verkligt värde via resultaträkningen**

	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Aktier och andelar	1 280	-	-	1 280
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846	-	-	846
Derivat, netto	-	44	-	44
Övriga finansiella placeringstillgångar	- 25	-	-	- 25
Övriga fordringar	-	-	49	49
Summa	2 101	44	49	2 194

Finansiella skulder

	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut	-	-	-
Derivat, netto	-	-	-
Övriga skulder	- 87	-	- 87
Summa	- 87	-	- 87

Mkr

Not 11. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument (forts.)

Koncernen 2008				
Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Aktier och andelar	- 531	-	-	- 531
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 477	-	-	1 477
Derivat, netto	-	-	-	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	15	-	85	100
Övriga fordringar	-	-	56	56
Summa	960	-	141	1 101

Finansiella skulder				
	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa	
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	
Derivat, netto	- 614	-	- 614	
Övriga skulder	-	- 8	- 8	
Summa	614	- 8	- 622	

Moderföretaget 2009				
Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Aktier och andelar	1 255	-	-	1 255
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	797	-	-	797
Derivat, netto	-	33	-	33
Övriga finansiella placeringstillgångar	- 25	-	0	- 25
Övriga fordringar	-	-	44	44
Summa	2 027	33	44	2 104

Finansiella skulder				
	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa	
Derivat, netto	-	-	-	
Övriga skulder	- 87	-	- 87	
Summa	- 87	-	- 87	

Moderföretaget 2008				
Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Aktier och andelar	- 535	-	-	- 535
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 370	-	-	1 370
Derivat, netto	-	-	-	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	15	-	77	92
Övriga fordringar	-	-	53	53
Summa	850	-	130	980

Finansiella skulder				
	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa	
Derivat, netto	- 593	-	- 593	
Övriga skulder	-	- 166	- 166	
Summa	- 593	- 166	- 759	

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 12. Bokslutsdispositioner				
Förändring av säkerhetsreserv	–	–	– 1 483	– 1 120
	Koncernen		Moderföretaget	
Not 13. Skatt på årets resultat	2009	2008	2009	2008
Aktuell skattekostnad	0	0	–	–
Uppskjutna skattekostnader/skatteintäkter	– 602	– 197	– 202	50
	– 602	– 197	– 202	50
Specifikation av aktuell skattekostnad				
Periodens skattekostnad	0	0	–	–
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	0	–	–	–
	0	0	–	–
Specifikation av uppskjutna skattekostnader/skatteintäkter				
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	– 601	– 272	– 202	41
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt avseende förändring i skattesats eller införda skatter	–	75	–	9
Uppskjuten skatteintäkt under året aktiverat underskottsavdrag	– 1	0	0	0
Uppskjuten skattekostnad till följd av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	–	–	–	–
	– 602	– 197	– 202	50
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	2 178	1 503	671	436
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	– 573	– 421	– 176	– 122
Avskrivning av koncernmässig goodwill	– 2	0	–	–
Andra inte avdragsgilla kostnader/inte skattepliktiga intäkter	– 21	130	– 25	146
Avvikande skatt på resultatandelar i intresseföretag	–	–	–	–
Skatteeffekt till följd av utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	– 5	18	–	–
Skatteeffekt till följd av ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	0	0	–	–
Lämnade koncernbidrag	–	–	–	17
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser	– 1	76	– 1	9
	– 602	– 197	– 202	50

Mkr	Goodwill		Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar	
	2009	2008	2009	2008
Not 14. Immateriella tillgångar				
Koncernen				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	37	37	313	245
Investeringar	–	–	67	68
Försäljningar och uttrangeringar	–	–	– 5	–
Utgående balans	37	37	375	313
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	– 7	–	– 168	– 106
Årets avskrivningar	– 8	– 7	– 70	– 62
Årets nedskrivningar	–	–	–	–
Försäljningar och uttrangeringar	–	–	3	–
Utgående balans	– 15	– 7	– 235	– 168
Redovisade värden	22	30	140	146

Avskrivning sker på anskaffningsvärdet med 20 procent. Goodwillen på 37 miljoner kronor avser det under 2007 förvärvade dotterbolaget Tre Kronor Försäkring AB. Värdet i bolaget består i av det förvärvade beståndet, ett inarbetat varumärke samt tillgången till Swedbanks kontorsnät där bolagets produkter ska säljas. Vidare kan Folksam få samordningsvinster då mycket av de gemensamma resurserna kan nyttjas för att driva Tre Kronor Försäkring AB.

Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen

Driftskostnader	– 8	– 7	– 70	– 62
-----------------	-----	-----	------	------

Årets nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen

Driftskostnader	–	–	3	–
-----------------	---	---	---	---

Mkr	Goodwill		Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar	
	2009	2008	2009	2008
Moderföretaget				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	–	–	294	226
Investeringar	–	–	67	68
Försäljningar och uttrangeringar	–	–	– 5	–
Utgående balans	–	–	356	294
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	–	–	– 162	– 104
Årets avskrivningar	–	–	– 66	– 58
Försäljningar och uttrangeringar	–	–	3	–
Utgående balans	–	–	– 225	– 162
Redovisade värden	–	–	131	132

Avskrivning sker på anskaffningsvärdet med 20 procent.

Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen

Driftskostnader	–	–	– 66	– 58
-----------------	---	---	------	------

Årets nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen

Driftskostnader	–	–	3	–
-----------------	---	---	---	---

Mkr	Koncernen		Moderföretaget				
	2009	2008	2009	2008			
Not 15. Byggnader och mark							
Marknads värde							
Redovisat värde vid årets ingång	1 058	1 132	1 052	1 098			
Investeringar	9	22	9	22			
Avyttrade fastigheter	–	– 28	–	–			
Orealiserade värdeförändringar	– 121	– 68	– 119	– 68			
Redovisat värde vid årets utgång	946	1 058	942	1 052			
Värden uppdelade på rörelse- och förvaltningsfastigheter							
Rörelsefastigheter							
Anskaffningsvärde vid årets ingång	309	320	290	288			
Investeringar	1	2	1	2			
Avyttrade fastigheter	–	– 13	–	–			
Anskaffningsvärde vid årets utgång	310	309	291	290			
Redovisat värde vid årets utgång	397	494	393	489			
Förvaltningsfastigheter							
Anskaffningsvärde vid årets ingång	504	484	504	484			
Investeringar	7	20	7	20			
Anskaffningsvärde vid årets utgång	511	504	511	504			
Redovisat värde vid årets utgång	549	563	549	563			
Geografisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra 1)	Driftsöverskott 2)	Direktavkastning 3)	Marknadsvärde	Marknadsvärde 4)	Avkastningskrav 5)
Koncernen							
Stockholm med närförort	Kontors – och affärsfast.	55	37	6,5	568	20 974	6,1–6,4 %
Övriga Sverige	Kontors – och affärsfast.	46	25	6,5	378	9 319	5,8–7,3 %
		101	62	6,5	946	13 978	
Moderföretaget							
Stockholm med närförort	Kontors – och affärsfast.	55	37	6,5	567	20 974	6,1–6,4 %
Övriga Sverige	Kontors – och affärsfast.	35	18	4,7	375	9 245	5,8–7,3 %
		90	55	5,8	942	13 933	

1) Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår.

2) Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

3) Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde.

4) Marknadsvärde i kronor per kvm lokalarea (exkl garage).

5) Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav.

Mkr**Not 15 Byggnader och mark (forts)****Värderingsantaganden i genomsnitt**

Inflationsantagande	1,3 %
Kalkylränta restvärde	8,4 %
Direktavkastning restvärde	6,6 %
Långsiktig vakansgrad	3,7 %
Drifts & Underhållskostnader År 1	454 kr/kvm
Investeringar År 1	96 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	1 547 kr/kvm

Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av gjorda jämförbara fastighetsköp.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Påverkan på periodens resultat				
Hyresintäkter	72	64	72	64
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	- 44	- 43	- 44	- 43
inte genererat hyresintäkter under perioden	0	-	0	-
	28	21	28	21
Taxeringsvärden				
Taxeringsvärden byggnader (i Sverige)	422	422	422	422
Taxeringsvärden mark (i Sverige)	128	154	128	154
	550	576	550	576

För att göra klassificeringen, enl IFRS, av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har den internt nyttjade andelen av respektive fastighet beräknas, med utgående hyra som bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjade uppgår till mer än 15 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet.

Samtliga fastigheter har marknadsvärderats. Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samfundet för Fastighetsekonomi.

För bolaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Det finns inte heller några förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera förvaltningsfastigheter eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar.

39 procent av den uthyrningsbara ytan (koncernen) används i Folksamgruppens verksamhet.

Mkr	Organisations- nummer	Antal	Kapital- andel i %	Bokfört värde 2009	Bokfört värde 2008
Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag					
Moderföretaget					
CU Försäkringar AB	556034-6792	1 000	100	0	0
Folknet AB	556581-4182	1 000	100	0	0
Folksam Hälsa AB	556237-1285	100 000	100	8	8
Folksam Inköp AB	556454-1182	2 000	100	0	0
Folksam Insurance & Risk Management AB	556443-4032	10 000	100	1	1
Folksam Sak Fastighets AB	556236-2342	5 200	100	846	846
Folksam Spar AB (publ)	556055-3470	50 000	100	26	26
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	516401-6700	200 000	100	300	300
Skanstull Invest BV		402	100	0	0
Tre Kronor Försäkring AB	516406-0369	25 000	100	161	161
Bokfört värde				1 342	1 342
Verkligt värde				1 553	1 696

Samtliga aktier är onoterade.

	Moderföretaget 2009	Moderföretaget 2008
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	1 582	1 568
Förvärv	–	– 5
Försäljning	–	– 41
Förändringar till följd av under året lämnade koncernbidrag	–	60
Utgående balans	1 582	1 582
Akkumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	– 240	– 363
Under året återförda nedskrivningar	–	123
Årets nedskrivningar	–	0
Utgående balans	– 240	– 240
Redovisat värde 31 december	1 342	1 342

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %		Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2009	2008			2009	2008
CU Försäkringar AB	Sundsvall	100	100	Föllingegården KB	Krokom	100	100
Folknet AB	Stockholm	100	100	Folksam Hälsa Åre AB	Åre	100	100
Folksam Hälsa AB	Stockholm	100	100	Hälsoinvest Blekinge AB	Karlshamn	100	100
Folksam Inköp AB	Stockholm	100	100				
Folksam Insurance & Risk Management AB	Stockholm	100	100				
Folksam Sak Fastighets AB	Stockholm	100	100				
Folksam Spar AB (publ)	Stockholm	100	100				
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	Stockholm	100	100				
Skanstull Invest BV	Stockholm	100	100				
Tre Kronor Försäkring AB	Stockholm	100	100				
Folksam Hälsa Ramlösakliniken AB	Helsingborg	100	100				
Folksam Hälsa Föllingekliniken AB	Krokom	100	100				

Mkr	Organisations-	Säte	Antal	Kapital-	Bokfört värde	Bokfört värde
Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag	nummer			andel i %	2009	2008
Koncernen						
Folksam Property Holding 1 B V		Amsterdam	55 400	50	893	948
Consulting AB Lennermark & Andersson	556131-2223	Örebro	1 209	22	8	10
Bokfört värde					901	958
Moderföretaget						
Consulting AB Lennermark & Andersson	556131-2223	Örebro	1 209	22	6	6
Bokfört värde					6	6

Röstandel i respektive företag motsvaras av kapitalandel.
Samtliga aktier är onoterade.

Ackumulerade anskaffningsvärden	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Ingående balans	958	756	6	6
Andel i intresseföretagets resultat	13	114	–	–
Omräkningsdifferens	– 70	88	–	–
Utgående balans	901	958	6	6
Redovisat värde	901	958	6	6
Verkligt värde	906	961	11	11

Sammanlagda belopp för intressebolag

Summa tillgångar	1 876	2 033	91	87
Summa skulder	53	72	53	53
Summa eget kapital	1 823	1 931	38	34
Intäkter	141	291	123	92
Årets resultat	42	233	13	8

Not 18. Aktier och andra andelar	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Bokfört värde	3 790	2 411	3 592	2 388
Anskaffningsvärde	3 197	2 923	3 019	2 904
Verkligt värde	3 790	2 411	3 592	2 388
varav:				
Noterade aktier	3 522	1 891	3 342	1 887
Onoterade aktier	268	520	250	501

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 19. Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Upplupet anskaffningsvärde				
Statsskuldväxlar	108	434	99	240
Svenska staten	4 546	5 508	4 251	4 960
Svenska bostadsinstitut	9 042	7 894	8 298	7 394
Svenska räntefonder	159	1	–	–
Övriga svenska emittenter	4 221	4 441	4 071	4 234
Utländska stater	373	380	360	367
Övriga utländska emittenter	14	753	14	698
	18 463	19 411	17 093	17 893
varav:				
Noterade	18 448	19 241	17 079	17 878
Onoterade	15	16	14	15
Tidsbundna förlagsbevis	–	15	–	15
Eviga förlagsbevis	14	–	14	–
Verkligt värde				
Statsskuldväxlar	108	434	99	240
Svenska staten	4 667	5 717	4 366	5 151
Svenska bostadsinstitut	9 177	8 144	8 423	7 628
Svenska räntefonder	156	1	0	–
Övriga svenska emittenter	4 279	4 378	4 129	4 172
Utländska stater	372	374	358	359
Övriga utländska emittenter	14	740	14	686
	18 773	19 788	17 389	18 235
varav:				
Noterade	18 758	19 772	17 375	18 220
Onoterade	15	16	14	15
Tidsbundna förlagsbevis	–	15	–	15
Eviga förlagsbevis	14	–	14	–
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	1 622	1 312	1 622	1 307
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	38	90	38	90

Moderföretaget

Vid värdering av räntebärande värdepapper enligt upplupet anskaffningsvärde skulle balansposten redovisas till ett belopp på 17 093 (17 893) miljoner kronor.

Not 20. Övriga lån	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Upplupet anskaffningsvärde	88	88	88	88
Verkligt värde	88	88	88	88
Bokfört värde	88	88	88	88

Not 21. Derivat	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	330	2	330	2
Aktietermener	–	1	–	1
Räntetermener	–	2	–	2
Valutatermener	–	8	–	8
	330	13	330	13
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	270	180	270	180
Aktietermener	–	–	–	–
Räntetermener	–	–	–	–
Valutatermener	–	–	–	–
	270	180	270	180

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer samt aktieoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att eliminera valutarisken i portföljen. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att effektivisera förvaltningen.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 22. Övriga finansiella placeringstillgångar				
Bokfört värde	152	181	152	181
Verkligt värde	113	181	152	181
Anskaffningsvärde	152	113	113	113
Not 23. Fordringar avseende direkt försäkring				
Försäkringstagare	2 101	1 949	1 743	1 659
Försäkringsföretag	182	140	164	126
	2 283	2 089	1 907	1 785
Not 24. Fordringar avseende återförsäkring				
Fordringar på koncernföretag	–	–	2	–
Övrigt	215	231	213	228
	215	231	215	228
Not 25. Övriga fordringar				
Fordringar på koncernföretag	–	–	93	148
Fordringar på närstående företag	364	371	357	370
Övriga fordringar	52	104	50	66
	416	475	500	584

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument
Koncernen 2009

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	Tillg. som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	3 790	–	–	3 790	3 790	3 196
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 773	–	–	18 773	18 773	18 463
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	–	–	–	–
Övriga lån	–	–	88	88	88	88
Utlåning till kreditinstitut	–	–	22	22	22	22
Övriga finansiella placeringstillgångar	152	–	–	152	152	113
Derivat	–	330	–	330	330	270
Fordringar	–	–	2 262	2 262	2 262	2 262
Upplupna intäkter	–	–	299	299	299	299
Summa	22 715	330	2 671	25 716	25 716	24 713

Mkr

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder (forts)

Koncernen 2009

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder					
Efterställda skulder	–	–	975	975	975
Depåer från återförsäkrare	–	–	–	–	–
Skulder avseende direkt försäkring	–	–	–	–	–
Skulder avseende återförsäkring	–	–	–	–	–
Obligationslån	–	–	–	–	–
Konvertibla skuldebrev	–	–	–	–	–
Skulder till kreditinstitut	–	–	5	5	5
Derivat	–	247	–	247	247
Övriga skulder	–	–	404	404	404
Upplupna kostnader	–	–	69	69	69
Summa	–	247	1 453	1 700	1 700

Koncernen 2008

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	Tillg. som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefodringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 411	–	–	2 411	2 411	2 923
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19 788	–	–	19 788	19 788	19 411
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	–	–	–	–
Övriga lån	–	–	88	88	88	88
Utlåning till kreditinstitut	–	–	33	33	33	33
Övriga finansiella placeringstillgångar	181	–	–	181	181	113
Derivat	–	13	–	13	13	181
Fordringar	–	–	2 137	2 137	2 137	2 137
Upplupna intäkter	–	–	289	289	289	289
Summa	22 380	13	2 547	24 978	24 940	25 175

Koncernen 2008

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder					
Efterställda skulder	–	–	975	975	975
Depåer från återförsäkrare	–	–	–	–	–
Skulder avseende direkt försäkring	–	–	–	–	–
Skulder avseende återförsäkring	–	–	–	–	–
Obligationslån	–	–	–	–	–
Konvertibla skuldebrev	–	–	–	–	–
Skulder till kreditinstitut	–	–	5	5	5
Derivat	–	42	–	42	42
Övriga skulder	–	–	810	810	810
Upplupna kostnader	–	–	204	204	204
Summa	–	42	1 994	2 036	2 036

Mkr**Not 26. Finansiella tillgångar och skulder (forts)****Moderföretaget 2009****Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen**

	Tillg. som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefodringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	3 592	–	–	3 592	3 592	3 019
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17 389	–	–	17 389	17 389	17 093
Övriga lån	–	–	88	88	88	88
Övriga finansiella placeringstillgångar	152	–	–	152	152	113
Derivat	–	330	–	330	330	270
Fordringar	–	–	2 220	2 220	2 220	2 220
Upplupna intäkter	–	–	279	279	279	279
Summa	21 133	330	2 587	24 050	24 050	23 082

Moderföretaget 2009**Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen**

	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder					
Efterställda skulder	–	–	975	975	975
Derivat	–	247	–	247	247
Övriga skulder	–	–	384	384	384
Upplupna kostnader	–	–	69	69	69
Summa	–	247	1 428	1 675	1 675

Moderföretaget 2008**Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen**

	Tillg. som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefodringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 388	–	–	2 388	2 388	2 904
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 235	–	–	18 235	18 235	17 893
Övriga lån	–	–	88	88	88	88
Övriga finansiella placeringstillgångar	181	–	–	181	181	113
Derivat	–	13	–	13	13	180
Fordringar	–	–	2 081	2 081	2 081	2 081
Upplupna intäkter	–	–	302	302	302	302
Summa	20 804	13	2 471	23 288	23 288	23 560

Mkr**Not 26. Finansiella tillgångar och skulder (forts)****Moderföretaget 2008****Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen**

	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder					
Efterställda skulder	–	–	975	975	975
Derivat	–	42	–	42	42
Övriga skulder	–	–	786	786	786
Upplupna kostnader	–	–	195	195	195
Summa	–	42	1 956	1 998	1 998

Information om finansiella instruments verkliga värden

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 1 Redovisningsprinciper återfinns beskrivningar om hur verkligt värde bestäms avseende tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Koncernen 2009				
Tillgångar				
Aktier och andelar	3 533	197	60	3 790
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17 980	779	14	18 773
Derivat	–	330	–	330
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	152	152
Summa	21 513	1 306	226	23 045
Skulder				
Derivat	2	245	–	247
Summa	2	245	–	247
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Moderföretaget 2009				
Tillgångar				
Aktier och andelar	3 342	190	60	3 592
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 646	729	14	17 389
Derivat	–	330	–	330
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	152	152
Summa	19 988	1 249	226	21 463
Skulder				
Derivat	2	245	–	247
Summa	2	245	–	247

Mkr

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder (forts)

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings- tillgångar	Totalt
Koncernen 2009				
Öppningsbalans 2009-01-01	335	15	180	530
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	- 7	- 1	- 28	- 36
redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	37	-	-	37
Försäljningslikvid försäljning	- 305	-	-	- 305
Förflyttning ut från nivå 3	-	-	-	-
Förflyttning in till nivå 3	-	-	-	-
Utgående balans 2009-12-31	60	14	152	226
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2009-12-31 ¹⁾	- 12	- 1	- 28	- 41

¹⁾ Redovisas i nettoresultat av finansiella transaktioner i årets resultat

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings- tillgångar	Totalt
Moderföretaget 2009				
Öppningsbalans 2009-01-01	335	15	180	530
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	- 7	- 1	- 28	- 36
redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	37	-	-	37
Försäljningslikvid försäljning	- 305	-	-	- 305
Förflyttning ut från nivå 3	-	-	-	-
Förflyttning in till nivå 3	-	-	-	-
Utgående balans 2009-12-31	60	14	152	226
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2009-12-31 ¹⁾	- 12	- 1	- 28	- 41

¹⁾ Redovisas i nettoresultat av finansiella transaktioner i årets resultat

I tabellen nedan presenteras en sammanställning av vilken effekt som förändringar i observerbara antaganden skulle få på redovisat resultat

Mkr

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder (forts)

	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Känslighetsanalys		
Koncernen 2009		
Aktier och andelar	2	-2
Summa	2	-2
	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Moderföretaget 2009		
Aktier och andelar	2	-2
Summa	2	-2

Aktier och andelar

För ett Private Equity innehav saknas tillräcklig information för att kunna redovisa effekten av ändrade antaganden.

För fastighetsfonder har kvoten som har använts vid beräkningen fastställts utifrån rimligt genomsnittligt osäkerhetsintervall kring fastighetsvärdena.

För innehav där det verkliga värdet överensstämmer med anskaffningsvärdet har inga förändringar i antaganden bedömts som erforderliga.

Obligationer

Då verkligt värde överensstämmer med anskaffningsvärdet bedöms inga förändringar i antaganden som erforderliga.

Övriga finansiella placeringstillgångar

Den största delen av innehav i placeringsaktier värdebestäms genom substansvärdering. Då detta värde baseras på faktiska data och inte utifrån egna bedömningar eller antaganden bedöms ingen effekt av förändring av antaganden som erforderlig. För resterande del av övriga finansiella placeringstillgångar görs bedömningen att effekten av förändringar i antaganden inte är väsentlig.

Not 27. Materiella tillgångar	Kontors- utrustning	Data- utrustning	Övriga tillgångar	Totalt
Koncernen 2009				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	52	353	17	422
Förvärv	7	40	1	48
Avyttringar och utrangeringar	0	-10	-1	-11
Utgående balans	59	383	17	459
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	-40	-283	-11	-334
Årets avskrivningar	-6	-31	-2	-39
Avyttringar och utrangeringar	0	7	1	8
Utgående balans	-46	-307	-12	-365
Redovisat värde 1 januari	12	70	6	88
Redovisat värde 31 december	13	76	5	94

Mkr	Kontors- utrustning	Data- utrustning	Övriga tillgångar	Totalt
Not 27. Materiella tillgångar (forts)				
Koncernen 2008				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	49	381	42	472
Förvärv	6	19	3	28
Avyttringar och utrangeringar	- 2	- 47	- 31	- 80
Utgående balans	53	353	14	420
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	- 36	- 297	- 23	- 356
Årets avskrivningar	- 5	- 30	- 2	- 37
Avyttringar och utrangeringar	2	44	15	61
Utgående balans	- 39	- 283	- 10	- 332
Redovisat värde 1 januari	12	84	18	114
Redovisat värde 31 december	14	70	4	88
Moderföretaget 2009				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	51	352	11	414
Förvärv	7	40	0	47
Avyttringar och utrangeringar	0	- 10	- 1	- 11
Utgående balans	58	382	10	450
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	- 38	- 282	- 9	- 329
Årets avskrivningar	- 5	- 31	- 1	- 37
Avyttringar och utrangeringar	0	7	1	8
Utgående balans	- 43	- 306	- 9	- 358
Redovisat värde 1 januari	13	69	3	85
Redovisat värde 31 december	15	76	1	92
Moderföretaget 2008				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	46	376	11	433
Förvärv	5	19	3	27
Avyttringar och utrangeringar	-	- 43	- 3	- 46
Utgående balans	51	352	11	414
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	- 33	- 293	- 9	- 335
Årets avskrivningar	- 5	- 30	- 1	- 36
Avyttringar och utrangeringar	-	40	2	42
Utgående balans	- 38	- 283	- 8	- 329
Redovisat värde 1 januari	13	83	2	98
Redovisat värde 31 december	13	69	3	85
Not 28. Förutbetalda anskaffningskostnader				
	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Ingående balans	311	285	247	217
Årets aktivering	350	311	291	247
Årets avskrivning	- 311	- 285	- 247	- 217
Utgående balans	350	311	291	247
Not 29. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Förutbetalda kostnader	83	93	83	93
Upplupna intäkter	0	38	0	38
	83	131	83	131

Mkr					Redovisat värde	
Not 30. Efterställda skulder	Valuta	Nom	Räntesats	Förfalldag	2009	2008
Koncernen, 2009						
Förlagslån, emitterat 2000	SEK	600	5,2 %	2010-01-10	600	600
Förlagslån, emitterat 2005	SEK	375	4,92 %	2015-01-07	375	375
Summa		975			975	975

Förlagslånen är efterställda företagets övriga skulder, vilket innebär att de medför rätt till betalning först efter det att övriga fordringsägare erhållit återbetalning.

	Valuta	Nom	Räntesats	Förfalldag	Redovisat värde	
					2009	2008
Moderföretaget, 2009						
Förlagslån, emitterat 2000	SEK	600	5,2 %	2010-01-10	600	600
Förlagslån, emitterat 2005	SEK	375	4,92 %	2015-01-07	375	375
Summa		975			975	975

Förlagslånen är efterställda företagets övriga skulder, vilket innebär att de medför rätt till betalning först efter det att övriga fordringsägare erhållit återbetalning.

Förlagslån inräknas i kapitalbasen enligt tillstånd från Finansinspektionen.

Not 31. Ej intjänade premier och kvardröjande risker	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Koncernen						
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	4 464	–	4 464	4 585	0	4 585
Premieinkomst	8 598	– 46	8 552	8 100	– 60	8 040
Intjänade premier under perioden	– 8 595	46	– 8 549	– 8 221	60	– 8 161
Beståndsoverlåtelse	–	–	–	0	–	0
Utgående balans	4 467	0	4 467	4 464	0	4 464

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Koncernen						
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	62	–	62	11	0	11
Förändring av avsättning	– 31	–	– 31	28	0	28
Beståndsoverlåtelse	–	–	–	23	0	23
Utgående balans	31	–	31	62	0	62

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Moderföretag						
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	4 051	–	4 051	4 175	–	4 175
Premieinkomst	7 646	– 39	7 607	7 249	– 49	7 200
Intjänade premier under perioden	– 7 710	39	– 7 671	– 7 373	49	– 7 324
Beståndsoverlåtelse	–	–	–	0	–	0
Utgående balans	3 987	0	3 987	4 051	0	4 051

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Moderföretaget						
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	59	–	59	10	–	10
Förändring av avsättning	– 34	–	– 34	26	–	26
Beståndsoverlåtelse	–	–	–	23	–	23
Utgående balans	25	–	25	59	–	59

Mkr	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Not 32. Oreglerade skador						
Koncernen						
IB Rapporterade skador	9 150	- 1 268	7 882	8 851	- 1 443	7 408
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	7 721	-	7 721	8 219	0	8 219
Ingående balans	16 871	- 1 268	15 603	17 070	- 1 443	15 627
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	- 66	- 12	- 78	- 493	30	- 463
Beståndsöverlåtelse	-	-	-	1	0	1
Andra förändringar	530	212	742	293	145	438
Utgående balans	17 335	- 1 068	16 267	16 871	- 1 268	15 603
UB Rapporterade skador	9 283	- 1 068	8 215	9 150	- 1 268	7 882
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	8 052	-	8 052	7 721	0	7 721

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Koncernen						
Avsättningar						
Avsättning för inträffade rapporterade skador	5 722	- 1 068	4 654	5 667	- 1 268	4 399
Avsättning för inträffade ännu ej rapporterade skador	8 052	-	8 052	7 721	0	7 721
Avsättning för skadelivräntor	3 060	-	3 060	2 936	0	2 936
Avsättning för skaderegleringskostnader	501	-	501	547	0	547
	17 335	- 1 068	16 267	16 871	- 1 268	15 603

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Moderföretaget						
Avsättningar för oreglerade skador						
IB Rapporterade skador	8 726	- 1 261	7 465	8 464	- 1 433	7 031
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	7 300	-	7 300	7 831	-	7 831
Ingående balans	16 026	- 1 261	14 765	16 295	- 1 433	14 862
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	- 97	- 15	- 112	- 505	26	- 480
Beståndsöverlåtelse	-	-	-	1	0	1
Andra förändringar	537	220	757	235	146	382
Utgående balans	16 466	- 1 056	15 410	16 026	- 1 261	14 765
UB Rapporterade skador	8 870	- 1 056	7 814	8 726	- 1 261	7 465
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	7 596	-	7 596	7 300	-	7 300

	2009			2008		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Moderföretaget						
Avsättningar						
Avsättning för inträffade rapporterade skador	5 309	- 1 056	4 253	5 304	- 1 261	4 043
Avsättning för inträffade ännu ej rapporterade skador	7 596	-	7 596	7 300	-	7 300
Avsättning för skadelivräntor	3 060	-	3 060	2 916	-	2 916
Avsättning för skaderegleringskostnader	501	-	501	506	-	506
	16 466	- 1 056	15 410	16 026	- 1 261	14 765

Not 33. Återbäring och rabatter	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Ingående balans	22	4	23	4
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	- 16	- 5	- 17	- 5
Andra förändringar	- 6	-	- 6	-
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	-	0	-	0
Årets avsättningar för rabatter	-	23	-	23
Utgående balans	0	22	0	22

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 34. Uppskjuten skatteskuld				
Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder				
Byggnader och mark	124	151	125	152
Aktier och andelar	156	0	151	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	82	0	78	–
Derivat	– 2	–	– 2	–
Övriga finansiella placeringstillgångar	1	– 1	1	– 1
Obeskattade reserver	1 413	1 023	–	–
Underskottsavdrag	0	– 1	0	– 1
Övriga uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	1 774	1 172	353	150

Årets förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader har redovisats över resultaträkningen.

Ej aktiverade underskottsavdrag uppgår till 41 (23) miljoner kronor i koncernen. I moderföretaget finns inga ej aktiverade underskottsavdrag.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 35 Skulder avseende direkt försäkring				
Försäkringstagare	0	9	0	9
Försäkringsföretag	2	8	2	8
	2	17	2	17

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 36. Skulder avseende återförsäkring				
Skulder till koncernföretag	–	–	–	–
Övrigt	1	0	1	0
	1	0	1	0

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 37. Skulder till kreditinstitut				
Banklån	5	5	–	–
Skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen	5	5	–	–

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 38. Derivat				
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	224	–	224	–
Aktieterminer	–	0	–	0
Valutaterminer	21	41	21	41
Ränteterminer	0	1	–	1
Ränteswappar	2	–	2	–
	247	42	247	42
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	157	–	157	–
Aktieterminer	–	–	–	–
Valutaterminer	–	–	–	–
Ränteterminer	–	–	–	–
	157	–	157	–

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer samt aktieoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att eliminera valutarisken i portföljen. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att effektivisera förvaltningen.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal.

Mkr**Not 38. Derivat (forts)****Beskrivning av marknadsrisker**

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Not 39. Övriga skulder	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Skulder till koncernföretag	–	–	2	4
Skulder till närstående företag	46	33	46	33
Övrigt	411	835	371	788
	457	868	419	825

Not 40. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Upplupna kostnader	394	454	379	434
Förutbetalda intäkter	227	271	130	179
	621	725	509	613

Not 41. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen 2009			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	37	125	162
Byggnader och mark	9	937	946
Aktier och andelar i koncernföretag	–	–	–
Aktier och andelar i intresseföretag	–	901	901
Aktier och andelar	2	3 788	3 790
Obligationer och räntebärande värdepapper	4 519	14 254	18 773
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	–
Övriga lån	–	88	88
Derivat	330	–	330
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	152	152
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	1	–	1
Återförsäkrarens andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	–	–
Oreglerade skador	193	871	1 064
Fordringar avseende direkt försäkring	2 283	–	2 283
Fordringar avseende återförsäkring	183	32	215
Aktuell skattefordran	60	–	60
Övriga fordringar	416	–	416
Materiella tillgångar och varulager	20	74	94
Kassa och bank	1 902	–	1 902
Upplupna ränte- och hyresintäkter	299	–	299
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	350	–	350
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	83	–	83
	10 687	21 222	31 909

Mkr	Högst	Längre	
Not 41. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder (forts)	1 år	än 1 år	Totalt
Koncernen 2009			
Skulder och avsättningar			
Efterställda skulder	975	–	975
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	4 498	–	4 498
Oreglerade skador	3 381	13 954	17 335
Återbäring och rabatter	–	–	–
Andra avsättningar			
Skatter	–	1 774	1 774
Skulder avseende direkt försäkring	2	–	2
Skulder avseende återförsäkring	1	–	1
Skulder till kreditinstitut	5	–	5
Derivat	247	–	247
Övriga skulder	457	–	457
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	621	–	621
Summa skulder och avsättningar	10 187	15 728	25 915
	Högst	Längre	Totalt
	1 år	än 1 år	
Moderföretaget 2009			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	26	105	131
Byggnader och mark	–	942	942
Aktier och andelar i koncernföretag	–	1 342	1 342
Aktier och andelar i intresseföretag	–	6	6
Aktier och andelar	–	3 592	3 592
Obligationer och räntebärande värdepapper	4 107	13 282	17 389
Övriga lån	–	88	88
Derivat	330	–	330
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	152	152
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	1	–	1
Återförsäkrarens andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	–	–	–
Oreglerade skador	184	872	1 056
Fordringar avseende direkt försäkring	1 907	–	1 907
Fordringar avseende återförsäkring	185	30	215
Aktuell skattefordran	58	–	58
Övriga fordringar	500	–	500
Materiella tillgångar och varulager	18	74	92
Kassa och bank	1 720	–	1 720
Upplupna ränte- och hyresintäkter	279	–	279
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	291	–	291
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	83	–	83
	9 689	20 485	30 174

Mkr	Högst	Längre	Totalt
Not 41. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder (forts)	1 år	än 1 år	
Moderföretaget 2009			
Skulder och avsättningar			
Efterställda skulder	975	–	975
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	4 012	–	4 012
Oreglerade skador	3 024	13 442	16 466
Andra avsättningar			
Skatter	–	353	353
Skulder avseende direkt försäkring	2	–	2
Skulder avseende återförsäkring	1	–	1
Derivat	247	–	247
Övriga skulder	419	–	419
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	509	–	509
	9 189	13 795	22 984

Not 42 Resultat per försäkringsklass	Motorförsäkring			Sjöfart, luftfart och transport	Brand & annan skada på egendom	Allmän ansvarighet
	Olycksfall och sjukdom	Ansvar mot 3:e man	Övriga klasser			
Moderföretaget, 2009						
Premieinkomst, brutto	1 800	1 048	1 858	3	2 073	127
Premieintäkt, brutto	1 839	1 047	1 751	2	2 111	131
Försäkringsersättningar, brutto	– 1 438	– 1 056	– 1 180	– 2	– 1 594	– 106
Driftskostnader, brutto	– 238	– 301	– 346	– 1	– 399	– 32
Resultat av avgiven återförsäkring	– 7	– 9	– 4	0	– 23	– 2

	Kredit och borgen	Rätts-skydd	Övriga försäkringsklasser	Direkt försäkring	Mottagen återförsäkring	Totalt
Premieintäkt, brutto	–	180	677	7 738	5	7 743
Försäkringsersättningar, brutto	1	– 131	– 580	– 6 086	– 5	– 6 091
Driftskostnader, brutto	– 1	– 32	– 70	– 1 420	0	– 1 420
Resultat av avgiven återförsäkring	–	– 2	– 4	– 51	0	– 51

Mkr	Motorförsäkring			Sjöfart, luftfart och transport	Brand & annan skada på egendom	Allmän ansvarighet
	Olycksfall och sjukdom	Ansvar mot 3:e man	Övriga klasser			
Moderföretaget, 2008						
Premieinkomst, brutto	1 764	1 106	1 587	2	2 041	105
Premieintäkt, brutto	1 785	1 227	1 520	2	2 124	108
Försäkringsersättningar, brutto	– 686	– 1 188	– 1 067	– 1	– 1 387	– 90
Driftskostnader, brutto	– 337	– 323	– 375	– 1	– 419	– 31
Resultat av avgiven återförsäkring	– 6	– 4	– 3	–	– 7	– 2

	Kredit och borgen	Rätts-skydd	Övriga försäkringsklasser	Direkt försäkring	Mottagen återförsäkring	Totalt
Premieintäkt, brutto	–	172	409	7 347	–	7 347
Försäkringsersättningar, brutto	–	– 119	– 304	– 4 842	–	– 4 842
Driftskostnader, brutto	– 7	– 35	– 65	– 1 593	–	– 1 593
Resultat av avgiven återförsäkring	–	– 1	– 2	– 25	–	– 25

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2009	2008	2009	2008
Not 43. Ställda panter				
Pantbrev ställda för egna skulder				
Fastighetsinteckningar	0	–	–	–
Företagsinteckningar	0	0	–	–
	0	0	–	–
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt				
Byggnader och mark (inkl. indirekt ägda)	1 552	1 685	1 552	1 685
Aktier och andelar i koncernföretag	488	575	488	575
Aktier och andelar	3 260	1 715	3 080	1 712
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 865	19 645	17 222	18 103
Övriga finansiella fodringar	–	77	–	–
Fordringar avseende direkt försäkring	1 702	1 802	1 702	1 595
Upplupna räntor och hyresintäkter	278	287	278	262
	26 145	25 786	24 322	23 931
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Obligationer och räntebärande värdepapper	177	117	168	134
Kassa och bank	20	144	18	102
	197	262	186	236
Övriga ställda panter och säkerheter				
Säkerheter ställda till förmån för dotterföretag	5	–	5	–
	5	–	5	–
Totalt ställda panter	26 347	26 048	24 513	24 167
Not 44. Ansvarsförbindelser				
Garantier	–	6	–	6
Kapitalvärde av pensionsåtaganden som ej upptagits bland skulder eller täcks av försäkring	1	1	1	1
	1	7	1	7
Mkr				
Not 45. Åtagande				
Redovisade åtagande för avtalat men ännu ej investerat riskkapital	166	210	166	210

Not 46. Upplysningar om närstående**Närstående parter**

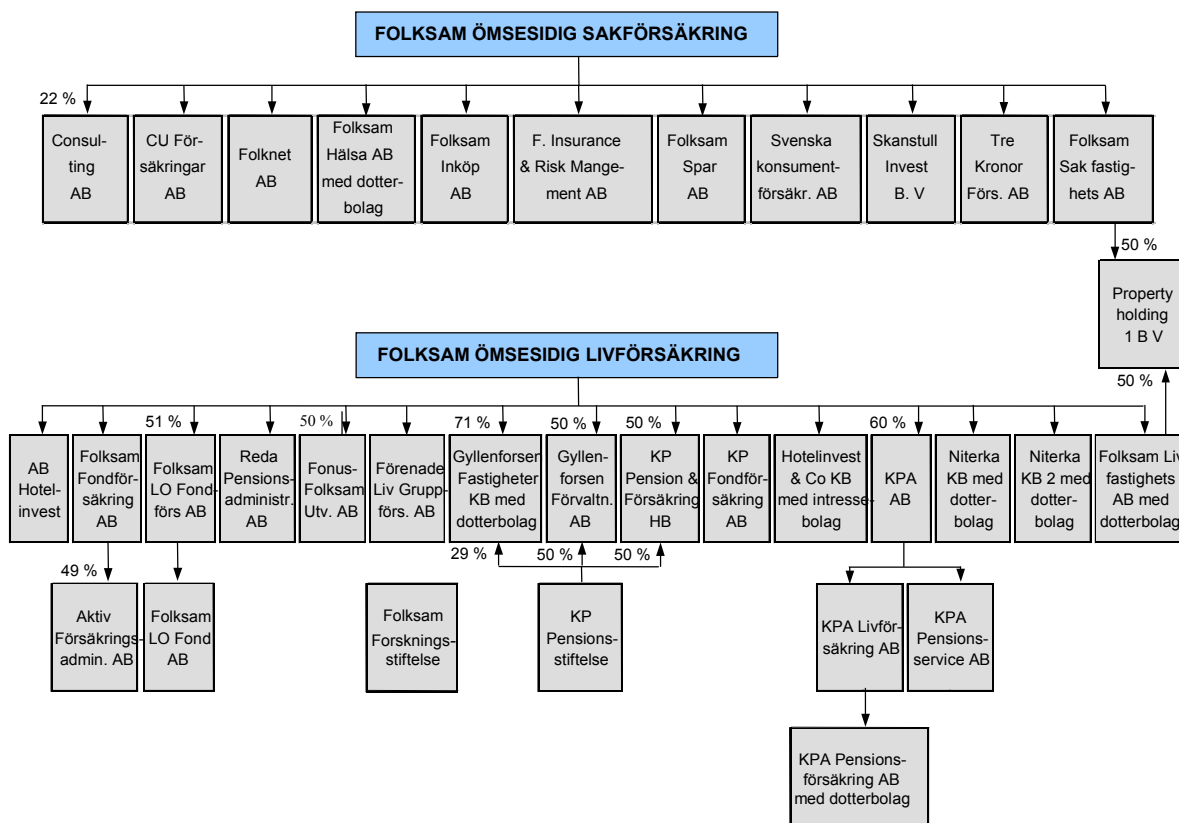
Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer med Folksam Sak och närstående bolag inom Folksamgruppen (Folksam sakkoncernen respektive Folksam livkoncernen, inklusive KPA Pension) samt övriga närstående parter. Samtliga bolag inom Folksamgruppen definieras som närstående på grund av gemensam ledning, gemensamma centrala enheter och gemensam lokal marknadsorganisation som stödjer gruppen.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt bolag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med bolag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i Folksamgruppen och företag/organisationer med inflytande i Folksamgruppen genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Ersättning och förmåner till ledande befattningshavare" i not 47.

Som närstående parter räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i bolag inom Folksamgruppen. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna.

Folksamgruppen

Folksamgruppen består av två koncerner, Folksam sakkoncernen och Folksam livkoncernen. Genom att bedriva både skade- och livförsäkringsverksamhet inom Folksamgruppen uppnås betydande synergier.

Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar de helägda dotterföretagen CU Försäkringar AB, Folknet AB, Folksam Sak Fastighets AB, Folksam Hälsa AB, Folksam Inköp AB, Folksam Insurance & Risk management AB, Folksam Spar AB, Svenska Konsumentförsäkringar AB, Skanstull Invest B.V och Tre Kronor Försäkring AB samt det delägda Consulting AB.

Väsentliga principer

Tillikaanställning

Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader. I Folksam (exklusive Gyllenforsen) tillämpas tillikaanställning vilket innebär att all personal är anställda i alla bolag. Följaktligen tillhör kostnaderna det bolag som arbetet utförs åt.

Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. De anställdas kostnader belastar initialt det kostnadsställe och bolag de tillhör. Dessa kostnader fördelas sedan på de bolag för vilka de arbetat. Det är dock inte frågan om köp och försäljning av tjänster utan fördelning av kostnader

Självkostnadsprincipen

Den övergripande utgångspunkten är att åstadkomma en korrekt kostnadsfördelning per bolag och produkt med tillämpning av självkostnadsprincipen. Varje bolag och produkt ska bära de kostnader som är hänförliga till bolaget och produkten. Inga internvinster eller korssubventioner ska uppstå.

Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på bolag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Behovsanalys

Inför varje verksamhetsår görs en behovsanalys av styrelsen som omfattar samtliga resurser som bolaget avser att bruka under verksamhetsåret. En behovsanalys görs även vid förändring av resursbrukandet. Det ska framgå vem som tagit fram de olika underlagen för behovsanalysen.

Beslutsunderlag

Utifrån risken för intressekonflikter är det viktigt att tydligt identifiera vem som tagit fram beslutsunderlagen och vad de baseras på. Det ska därför tydligt framgå hur och vem som tagit fram beslutsunderlagen.

Inför varje verksamhetsår beslutar styrelsen om målsättningen för bolagets kostnader och den kostnadsfördelning som den baseras på. Beslutsunderlagen för kostnadsfördelningen utgår från den behovsanalys som gjorts och baseras på självkostnadsprincipen kompletterad med en extern marknadsbedömning. Beslutsunderlagen inkluderar de internpriser som används för kostnadsfördelning. Vid marknadsprissättning ska kostnadsfördelningen regleras via avtal.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som beslutats av styrelsen operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enheter/bolag där interndebitering förekommer. Överenskommelserna, dokumenteras, och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Uppföljning och kontroll samt rapportering

Vd ska minst i samband med varje kvartalsbokslut informera styrelsen om utfallet av verksamhetsplan, prognos och preliminär fördelning av kostnader mellan bolagen inom Folksamgruppen. Vid principiell avvikelser från den fördelning som styrelsen godkänt i samband med budget ska styrelsen särskilt besluta om kostnadsdelningen kan godkännas av Folksam Sak.

Inför årsbokslutet ska förslag till den slutliga fördelningen av kostnader mellan bolagen presenteras för styrelsen. Styrelsen ska särskilt besluta huruvida föreslagen fördelning ska godkännas. Om styrelsen inte godkänner förslag till fördelning av kostnader i samband med budget, kvartalsbokslut och årsbokslut ska kostnadsfördelningen fastställas i avtal med övriga bolag. Vid förhandling rörande sådant avtal ska Folksam Sak företrädas av styrelsen eller av styrelseledamot/styrelseledamöter som styrelsen utser.

En inventering har gjorts avseende ledande befattningshavares eventuella närståendetransaktioner på belopp över 10 000 kronor. Denna inventering avser inte ersättningar som ledande befattningshavare/nyckelpersoner har erhållit i sin egenskap av ledande befattningshavare dvs löner, pensioner, styrelsearvode mm, vilka specificeras i årsredovisningens personalnot under ersättning till ledande befattningshavare. Den genomförda inventeringen av närstående transaktioner för ledande befattningshavare har givit ett resultat på 22 tkr som avser premier i Folksam Sak.

Samverkan mellan Folksam och KPA

Ramavtal har träffats om de tjänster KPA köper av Folksam Liv och Folksam Sak. Avtalen gäller även för KPAs samt Folksam Livs och Folksam Saks dotterbolag. Följande områden omfattas av avtalet: IT (inkluderande datadrift, telefoni och grafisk produktion), interntrevision, redovisning, callcenter-tjänster samt löneadministration.

Ramavtalet löper årligen. Sögs inte avtalet upp senast tre månader före avtalstidens utgång förlängs avtalet ett kalenderår i sänder. Under sådan förlängningstid gäller motsvarande uppsägningstid.

För att ett avtalsförhållande skall uppkomma mellan parterna vad avser en särskild tjänst krävs att överenskommelse upprättas och attesteras av båda parterna.

Den ersättning som KPA betalar till Folksam baseras på självkostnadsprincipen. Översyn av villkoren för försäljning av funktioner till KPA sker årligen. I samband med budgetarbetet upprättas nya överenskommelser som specificerar den köpta tjänstens innehåll, omfattning och pris.

Vid oenighet om tolkning eller tillämpning av avtalet gäller följande. Den part som vill påkalla överläggning skall kontakta motpartens, i respektive överenskommelse, angivna kontaktperson med begäran om överläggning. Motparten är skyldig att inom 14 dagar medverka vid sådan överläggning. Kan oenighet inte nås vid sådan överläggning skall frågan hänskjutas till en tvistelösningsgrupp bestående av KPA ABs Vd och ekonomichef samt Folksam chefscontroller och ekonomidirektör. Gruppen skall behandla aktuell fråga inom 14 dagar från påkallande.

Om självkostnaden för den utförda tjänsten avviker från överenskommets belopp ska Folksam kalla till överläggningar. Hantering av avvikelser av principiell karaktär ska regleras i en ny överenskommelse. Kan oenighet inte nås vid sådan överläggning ska frågan hänskjutas till en tvistelösningsgrupp som tar fram ett förslag till lösning.

KP-gruppen

KP Pension & Försäkring Handelsbolag har ett uppdrag att debitera premier till kunder för ett antal Folksam-produkter, bland annat avgångsbidragförsäkring och trygghetsförsäkring-fritidsskador, vilka månadsvis redovisas och utbetalas till Folksam Liv.

Folksam-gruppen, exklusive KPA-bolagen, har sina pensioner tryggade i KP Pensionsstiftelse, se not 47.

Närstående transaktioner

Följande transaktioner har skett med närstående, Mkr

Närståendetransaktioner

	Erlagd ersättning		Erhållen ersättning	
	2009	2008	2009	2008
Folksam ömsesidig livförsäkring				
Försäkringsrörelsen	3	37	249	276
Kapitalförvaltning	–	–	38	41
IT	49	60	134	176
Administrativt stöd	5	0	148	155
Pensionsavsättningar	–	–	21	50
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	1	0	119	160
Kapitalförvaltning	–	–	2	2
IT	0	0	18	22
Administrativt stöd	–	0	4	6
Pensionsavsättningar	–	–	2	3
Folksam Fondförsäkring AB				
Försäkringsrörelsen	–	–	133	77
IT	–	–	10	9
Administrativt stöd	–	–	3	2
Pensionsavsättningar	–	–	0	–
Tre Kronor Försäkring AB				
Försäkringsrörelsen	–	60	16	8
Kapitalförvaltning	–	–	0	0
IT	1	3	14	16
Administrativt stöd	–	0	8	6
Pensionsavsättningar	–	–	1	2
KPA AB				
Försäkringsrörelsen	–	0	2	4
IT	0	2	27	34
Administrativt stöd	–	–	37	29
Folksam Spar AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	–	–	5	8
IT	–	–	2	4
Administrativt stöd	–	0	1	1
Pensionsavsättningar	–	–	0	0
FOLO Fondförsäkring AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	–	–	37	19
IT	–	–	11	10
Administrativt stöd	–	–	1	1
Pensionsavsättningar	–	–	0	0
Förenade Liv Gruppörsäkring AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	–	0	2	5
IT	0	0	6	6
Administrativt stöd	0	0	4	3
Pensionsavsättningar	–	–	5	9
Folksam Hälsa AB				
IT	–	–	0	0
Administrativt stöd	–	–	0	11
Folksam Inköp AB				
IT	–	–	0	0
Administrativt stöd	2	2	0	0
Pensionsavsättningar	–	–	0	0

	Erlagd ersättning		Erhållen ersättning	
	2009	2008	2009	2008
FOLO Fond AB				
Försäkringsrörelsen	–	–	–	0
IT	–	–	0	0
Administrativt stöd	–	–	1	1
Pensionsavsättningar	–	–	0	0
Reda Pensionsadministration AB				
IT	–	–	0	0
Administrativt stöd	0	–	3	0
KPA Pension AB				
Administrativt stöd	–	–	0	0
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)				
IT	–	–	0	–
Administrativt stöd	–	–	0	0
KPA Fondförsäkring AB (publ)				
IT	–	–	–	0
Administrativt stöd	–	–	–	0
Folksam Forskningsstiftelse				
Administrativt stöd	–	–	0	0
KPA Pensionservice AB				
Administrativt stöd	–	–	0	0
KPA Livförsäkring AB (publ)				
Administrativt stöd	–	–	0	0
KP Pensionsstiftelse				
Administrativt stöd	–	–	0	–
Totalt	61	164	1 164	1 156

Försäkringsrörelsen består framför allt av kostnader för den gemensamma marknadsorganisationen. Här ingår bland annat distribution, skadehantering, kundservice och försäkringsadministration. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna. Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för redovisning, revision och marknadsföring.

Utgående balanser vid årets slut

	Fordringar		Skulder	
	2009	2008	2009	2008
Folksam ömsesidig livförsäkring	277	324	46	27
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	81	117	–	–
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	53	26	–	–
Folksam LO Fondförsäkring AB (publ)	20	1	–	–
Tre Kronor Försäkring AB	5	22	–	–
Folksam Spar AB (publ)	5	8	–	–
Folksam Forskningsstiftelse	5	3	–	–
Förenade Liv Gruppörsäkring (publ)	1	6	–	–
Folksam Hälsa Ramlösakliniken AB	1	1	–	–
Folknet AB	0	0	–	–
Folksam Insurance & Risk Management AB	0	0	–	–
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	0	0	–	–
Reda Pensionsadministration AB	0	0	–	–
KPA Pensionservice AB	0	–	–	0
Fonus Folksam Utvecklings AB	0	0	–	–
KPA AB	–	9	0	–
Kooperationens Pensionsanstalt Pension och Försäkring HB	–	–	–	5
Folksam Hälsa AB	–	–	1	3
Folksam LO Fond AB (publ)	–	–	0	1
CU Försäkringar AB	–	–	0	0
Folksam Inköp AB	–	–	0	0
KPA Fondförsäkring AB (publ)	–	0	–	–
KPA Pension AB	–	0	–	–

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan bolag inom Folksamgruppen. Räntan är STIBOR 1 vecka. I Folksam Sak uppgick internräntan 2009 till en intäkt på 2 (0) miljoner kronor.

Garantier

Inga garantier har ställts ut av Folksam ömsesidig sakförsäkring till förmån för annat bolag i Folksamgruppen.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Folksam Sak har mottagit koncernbidrag från Svenska Konsumentförsäkringar AB med 80 (117) miljoner kronor och från Folksam Spar AB med 5 (8) miljoner kronor.

Garantikapital

Folksam Sak har återbetalt garantikapital med 1 500 miljoner kronor till Folksam Liv efter beslut av bolagsstämman och tillstånd av Finansinspektionen. Efter återbetalning uppgår garantikapitalet från Folksam Liv till 500 miljoner kronor. För år 2009 uppgick räntan på garantikapitalet till 83 (149) miljoner kronor.

Återförsäkring

Folksam Sak har mottagit intern återförsäkring genom att Tre Kronor Försäkrings AB och Svenska konsumentförsäkringar AB har återförsäkrat sig hos Folksam Sak med en premievoly m uppgående till 4 miljoner kronor år 2009.

Not 47. Medeltal anställda samt löner och ersättningar

Medeltal anställda i Sverige ¹⁾	Moderföretag		Dotterföretag	
	2009	2008	2009	2008
Kontorstjänstemän	1 880	1 831	37	40
varav män	48%	49%	48%	49%
Fälttjänstemän	5	5		
Ombud ²⁾	713	659		
Specialombud ²⁾	2 328	2 173		

1) Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid på 1 889 timmar (1 883).

2) Totalt antal i Folksamgruppen.

Ombud är anställda som mot rörlig ersättning säljer företagets produkter.

Specialombud är förmedlare som mot rörlig ersättning säljer fler företags produkter till exempel mäklare eller bilhandlare.

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Mkr**Anställda i Sverige**

Styrelse	1,7	1,6		
Verkställande direktör	2,3	2,2		
Vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare	11,8	10,3		
Styrelse och VD dotterföretag			3,7	4,5
Kontorstjänstemän	863,4	784,7	8,5	13,4
Fälttjänstemän	10,3	5,5	–	–
Ombud	73,6	55,5	0	0
Specialombud	29,0	29,7	135,8	132,2
Total	992,1	889,5	148,0	150,1
Sociala kostnader	502,1	577,1	8,4	9,2
varav pensionskostnader	173,1	251,1	4,3	5,8
varav pensionskostnader verkställande direktören	0,8	0,8	0,7	1,7

Fördelning kvinnor och män i företagsledningen, Antal	2009		2008	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Moderföretaget				
Verkställande direktör	–	1	–	1
Vice verkställande direktör och ställföreträdande koncernchef	–	1	–	1
Andra ledande befattningshavare	4	6	3	7
Styrelse	6	6	6	6

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner till ledande befattningshavare och styrelse, moderföretaget.

Ersättningar och övriga förmåner under året, Kkr	Grundlön/styrelse-arvode	Övriga förmåner ²⁾	Pensionskostnad	Övrig ersättning ³⁾	Summa
Styrelsens ordförande					
Wanja Lundby-Wedin	165	–	–	–	165
Övriga styrelseledamöter					
Ulf Andersson	40	–	–	–	40
Johnny Capor	95	–	–	–	95
Metta Fjelkner	85	–	–	–	85
Ulla Hultén	100	–	–	–	100
Sten-Åke Karlsson	143	–	–	–	143
Karin Mattson Weijber	90	–	–	–	90
Ella Niia	90	–	–	–	90
Bengt Olsson	117	–	–	–	117
Ingela Rozmán	148	–	–	–	148
Björn Hartvigsson	62	–	–	–	62
Hans-Olof Nilsson	67	–	–	–	67
Leif Nordmark	72	–	–	–	72
Göran Lindblå	147	–	–	–	147
Ylva Thörn	20	–	–	–	20
Personalrepresentanter (5 stycken)	249	–	–	–	249
Summa styrelsearvode	1 690	–	–	–	1 690
Koncernchef och Verkställande direktör¹⁾					
Anders Sundström	2 298	78	784	–	3 160
Ledande befattningshavare					
Vice verkställande direktör och stf koncernchef					
Lars Burman	1 646	28	369	–	2 043
Andra ledande befattningshavare ⁴⁾ (11 stycken)	10 178	286	2736	–	13 200
Summa	15 812	392	3 889	–	20 093

1) Verkställande direktören, vice verkställande direktören och andra ledande befattningshavares ersättningar och förmåner under året har delats lika mellan Folksam Sak och Folksam Liv.

2) Övriga förmåner avser huvudsakligen tjänstebil.

3) Övrig ersättning avser ersättning för kommitté och utskottsarbete samt för styrelsearvoden i dotterbolag.

4) Med andra ledande befattningshavare avses de 10 personer vilka tillsammans med verkställande direktören och vice verkställande direktören/stf koncernchefen utgör koncernledningen. De två övriga vice verkställande direktörerna ingår i koncernledningen och redovisas under andra ledande befattningshavare.

Styrelsen har ett fast årsarvode enligt nedan i tusen kronor:

Styrelseordförande	130
Vice ordförande	82
Övriga exklusive vd	60
Suppleanter	32
Sammanträdesarvode	5
Särskilt om personalrepresentanter	
Ordinarie ledamot	32
Sammanträdesarvode	5
Sammanträdesarvode	5
Arvoden till ledamöter i revisionsutskottet	
Årsarvode	38
Sammanträdesarvode	5
Arvoden till ledamöter i ersättningsutskottet	
Årsarvode	38
Sammanträdesarvode	5

Ersättningar till verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledande befattningshavare och styrelse

Valberedningen ger bolagsstämman rekommendationer gällande ersättning till styrelsen. Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive personalrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Principer för ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare fastställs årligen av bolagsstämman. Ersättning utgörs av fast grundlön, övriga förmåner och pension. Inga belöningsprogram eller rörliga ersättningar utgår till ledande befattningshavare. Ersättningsutskottet som är tillsatt av styrelsen ger styrelsen förslag till principer för ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktörer och ledande befattningshavare. Ersättningen till verkställande direktören beslutas av styrelsen och revideras en gång per år. Ersättning till vice verkställande direktörer beslutas av verkställande direktören som redovisar detta årligen för styrelsen. Verkställande direktören beslutar även ersättning till ledande befattningshavare. En anpassning av beslutsprocessen pågår i syfte att motsvara Finansinspektionens Allmänna Råd om ersättningspolicy för försäkringsföretag m fl (FFFS 2009:7)

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktören är 62 år. Utöver förmåner enligt lagen om allmän försäkring ska Folksam bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen.

För två vice verkställande direktörer är pensionsåldern 62 år. För en vice verkställande direktör samt för andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Två vice verkställande direktörer övergick den 1 maj 2005 till en premiebaserad pensionsplan. En vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare har anställts med en premiebaserad pensionsplan.. Utöver förmåner enligt lagen om allmän försäkring ska Folksam bekosta pensionsförmåner för motsvarande 25 procent av den årliga bruttolönen. För en vice verkställande direktör ska Folksam bekosta pensionsförmåner motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen. I anställningsavtal för ledande befattningshavare finns inskrivet att flytträtt av pensionen inte får utnyttjas om det kan antas att personen har kunskap om att en flytt i det enskilda fallet påverkar övriga försäkringstagare negativt.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för verkställande direktör med 12 månadslöner. För verkställande direktören gäller uppsägningstiden 12 månader från företagets sida och från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid om sex månader. För vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare med undantag av en ledande befattningshavare utgår avgångsvederlag med 12 månadslöner.

Uppsägningstiden för ledande befattningshavare är 12 månader från företagets sida och från vice verkställande direktörers och andra ledande befattningshavares sida gäller en uppsägningstid på sex månader.

Belöningsprogram

Ett belöningsprogram som omfattar samtliga tillsvidareanställda medarbetare inom Folksamgruppen (exklusive ledande befattningshavare, medarbetare med särskild ställning i enlighet med den beslutade Ersättningspolicyn och medarbetare anställda inom Förenade Liv) har gällt under räkenskapsåret. Syftet med belöningsprogrammet var att synliggöra och skapa samverkan kring de affärsstrategiska målen. Belöningsprogrammet fokuserade därför på tre delområden: premievolymen, totala kostnader och driftskostnader i förhållande till inbetalda kundavgifter. Samtliga tre delmål delades även upp i mål avseende Folksam sakkoncernens verksamhet och avseende Folksam livkoncernens verksamhet. Ett maximalt utfall från belöningsprogrammet fastställdes till 20 000kr per medarbetare.

Den prestation som uppnåddes under 2009 innebär att samtliga delmål inom Folksam sakkoncernen uppnåddes och ersättning från belöningsprogrammet kommer därför att utbetalas under 2010 med 5 000 kronor per medarbetare. Kostnaden för belöningsprogrammet har belastat Folksam Saks resultat med 19,5 Mkr under 2009. Eftersom delmålen inom Folksam livkoncernen inte uppnåddes kommer ingen ersättning att utbetalas för den del av belöningsprogrammet som riktats till Folksam livkoncernens verksamhet och inte heller för den del som skulle utgå i det fall då båda koncernernas mål skulle ha uppfyllts.

För 2010 har man valt att utforma belöningsprogrammet med utgångspunkt från ett behov av effektiv resursförbrukning inom Folksam. Belöningsprogrammet fokuserar därför på två delområden: driftskostnader samt driftskostnader i förhållande till inbetalda kundavgifter. Dessa två delområden fördelas sedan på totalt fem delmål varav två är Folksam Liv och Folksam Sak-specifika medan resterande tre är gemensamma för båda koncernerna. Ett maximalt utfall från belöningsprogrammet för 2010 uppgår till 20 000kr per medarbetare. Utbetalning ur belöningsprogrammet ska föregås av styrelsebeslut."

En redogörelse för företagets ersättningar enligt Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i Försäkringsföretag (FFFS 2009:7) kommer att finnas tillgänglig på Folksam webbplats www.folksam.se i samband med bolagsstämman den 21 april 2010.

Sjukfrånvaro 2009

Då Folksamgruppen har gemensam koncernledning och tillikaanställd personal, så redovisas Folksams totala sjukfrånvaro i nedanstående uppställning.

Total sjukfrånvaro redovisas som en andel av den tillgängliga arbetstiden. I detta inräknas inte tjänstledighet på hel- eller deltid, övertid eller tid där den anställde har sjukersättning som inte är tidsbegränsad.

Sjukfrånvaro

(%, föregående år inom parentes)

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt
-29	1,8 (2,3)	4,8 (4,4)	3,4 (3,5)
30-49	1,9 (2,8)	4,6 (5,5)	3,3 (4,2)
50-	3,3 (4,4)	6,0 (8,2)	4,6 (6,2)
Totalt	2,5 (3,5)	5,2 (6,4)	3,9 (5,0)

Varav långtidsfrånvaro (längre än sammanhängande 60 dagar)

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt
-29	0,0 (15,1)	29,2 (12,4)	22,0 (13,2)
30-49	32,3 (48,7)	49,0 (59,6)	44,3 (56,0)
50-	57,2 (68,1)	57,7 (66,0)	57,5 (66,8)
Totalt	44,7 (57,8)	51,6 (60,6)	49,4 (59,6)

Pensionsåtaganden

Folksams pensionsplaner utgörs främst av pensionsförmåner som framgår i kollektivavtal gällande planen för Kooperationens tilläggspension, KTP, för tjänstemän samt till viss del av tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.

Pensionsplanerna är främst tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse.

Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksamgruppen med undantag för Gyllenforsen Fastigheter KB vilka har eget tryggande i Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse samt KPA-bolagen vilka har en annan pensionslösning. Folksam Sak har givit Pensionsstiftelsen i uppdrag att ombesörja utbetalning av pension. Nedanstående uppgifter avser hela Folksamgruppen exklusive KPA bolagen.

Folksam tillämpar lagbegränsad IFRS i såväl koncern som i juridisk person och tillämpar reglerna i Tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av Tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmåns bestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Pensionsåtagande tryggade i Konsumentkooperationens

Pensionsstiftelse Mkr	2009-12-31	2008-12-31
Verkligt värde på särskilt avskiljbara tillgångar	3 100	2 817
Pensionsåtagande tryggade i Pensionsstiftelsen	- 2 692	- 2 621
Övervärde (inkl buffertkapital)	408	196

Specifikation av verkligt värde på särskilt avskilda tillgångar i Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse

	2009-12-31	2008-12-31
Räntebärande värdepapper	1 968	1 998
Aktier	927	507
Alternativa placeringar	9	10
Fastigheter	196	302
Totalt värde på särskilt avskilda tillgångar	3 100	2 817

Kostnader för pensioner pensionering i egen regi

	2009-12-31	2008-12-31
Avsättning till Pensionsstiftelsen	150	269
Utbetalade pensioner	151	145
Gottgörelse för pensionsutbetalningar och administration	- 157	- 151
Särskild löneskatt på pensionskostnader, 24,26%	35	64
Avgår avkastning på särskilt avskilda tillgångar	- 297	99
Nettokostnad för pensioner i egen regi	- 118	426

Not 48. Viktiga uppskattningar och bedömningar**Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper****Försäkrings- respektive investeringsavtal**

Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkring. Folksam Sak har gjort bedömningen att försäkringsrisk överstigande fem procent ska anses vara betydande och avtalet därmed klassas som försäkring. En generell beskrivning av Folksam Saks redovisningsprinciper för klassificering av avtal finns i not 1.

Alla avtal som juridiskt sett är försäkringsavtal har varit föremål för bedömning av om de innebär en överföring av betydande försäkringsrisk, så att de även i redovisningen kan presenteras som försäkringsavtal (se även avsnitt om försäkringsavtal och investeringsavtal i not 1 Redovisningsprinciper). Storleken på försäkringsrisken har bedömts genom ett övervägande huruvida det finns ett eller flera scenarier med kommersiell innebörd i vilka Folksam Sak är förpliktigt att erlagga väsentliga ytterligare förmåner överstigande den summa som skulle erlagts om inte den försäkrade händelsen inträffar.

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Folksam Saks redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier:

- Klassificering av finansiella tillgångar och skulder som innehåses för handel förutsätter att dessa motsvarar beskrivningen av finansiella tillgångar och skulder som innehåses för handel under redovisningsprinciper.
- Finansiella tillgångar och skulder som Folksam Sak initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar**Försäkringstekniska avsättningar**

Folksam Saks redovisningsprinciper för försäkringskontrakt beskrivs i not 1. Även metoder och antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 1.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För värderingen av finansiella tillgångar och skulder för vilka det inte finns något direkt observerbart marknadspris används värderingstekniker som beskrivs under redovisningsprinciper i not 1. För finansiella instrument med begränsad likviditet avspeglar inte alltid det observerade marknadspriset faktiskt genomförda transaktioner. För sådana instrument kan därför vissa ytterligare bedömningar krävas beroende på osäkerheten i marknadssituationen. Se även upplysningar i not 26.

Mkr**Not 49 Avstämning av totalavkastningstabell**

	Not	Ingående marknads- värde 2009-01-01	Utgående marknads- värde 2009-12-31	Total- avkastning 2009
Räntebärande				
Obligationer	19	18 235	17 389	
Upplupen ränta	26	264	279	
Räntederivat	21, 38	1	- 2	
Omklassificering från fastigheter		219	92	
Likvida medel		364	221	
Räntebärande innan värderingsskillnader		19 083	17 979	796
Prisskillnader		7	6	2
Olika antal likviddagar vid värdering		9	12	
Värderingsprinciper terminer		0	2	
Räntebärande enligt TAT		19 099	17 999	798

Mkr**Not 49 Avstämning av totalavkastningstabell (forts)**

	Not	Ingående marknads- värde 2009-01-01	Utgående marknads- värde 2009-12-31	Total- avkastning 2009
Aktier				
Aktier och andelar	18	2 389	3 592	
Aktiederivat	21, 38	3	105	
Likvida medel		19	11	
Omklassificering till fastigheter		- 21	- 27	
Omklassificering till alternativa placeringar		- 464	- 157	
Aktier innan värderingsskillnader		1 926	3 524	1 274
Skillnad värderingskurs bid/traded		3	4	- 5
Värderingsprinciper terminer		- 1	0	
Aktier enligt TAT		1 928	3 528	1 269
Alternativa placeringar				
Omklassificering från aktier		464	157	
Likvida medel		35	1	
Alternativa placeringar innan värderingsskillnader		499	158	- 20
Värderingsskillnader		-	-	-
Alternativa placeringar enligt TAT		499	158	- 20
Fastigheter				
Byggnader och mark	15	1 052	942	
Fastighetslån	20	88	88	
Tillkommer dotterbolag som förvaltar indirekt ägda fastighet	16	845	845	
Bankmedel fastighet		55	76	
Rörelseskuld fastighet		- 60	- 65	
Omklassificering till räntebärande		- 219	- 92	
Omklassificering från aktier		21	27	
Likvida medel		56	14	
Fastigheter innan värderingsskillnader		1 838	1 835	- 56
Värderingsskillnader		0	0	- 1
Marknadsvärdering av indirekt ägda fastigheter		103	47	- 19
Fastigheter enligt TAT		1 941	1 882	- 76
Valuta				
Valutaterminer	21, 38	- 32	- 21	
Valuta innan värderingsskillnader		- 32	- 21	44
Värderingsskillnader		-	-	2
Valuta enligt TAT		- 32	- 21	46
Bolagstrategiska				
Aktier och andelar koncern- och intresseföretag till bokfört värde	16, 17	1 348	1 348	
Avgår innehav i dotterbolag som förvaltar indirekt ägda fastigheter		- 845	- 845	
Övriga finansiella placeringstillgångar	22	180	152	
Bolagstrategiska innan värderingsskillnader		683	655	60
Uppdaterade marknadsvärden		256	169	- 87
Bolagstrategiska enligt TAT		939	824	- 27
Summa		24 373	24 370	1 990

Styrelsens och verkställande direktörens underskrift

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att, såvitt de känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Stockholm den 25 mars 2010

Wanja Lundby-Wedin
Styrelsens ordförande

Ulf Andersson

Johnny Capor

Metta Fjelkner

Ulla Hultén

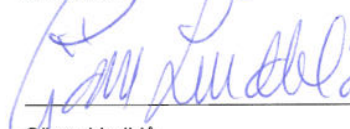

Lars Jonsson

Sten-Åke Karlsson

Göran Lindblå

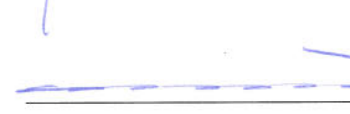

Karin Mattsson Weijber

Ella Niia

Carl-Axel Nilsson

Bengt Olsson

Ingela Rozmán

Ylva Thörn

Anders Sundström
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 25 mars 2010

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor